

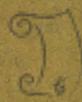
KOPINNA

Μηνιαίον βιβλιοφιλίας αναγραφεί
επιτηδεύειν από Χειρῶν Σ. Χιδῶν

ἐν Λαυρεντίω, Τυροκράτειον ἢ «Ἐστραμῶτος»,
Χειρῶν Σ. Χιδῶν, 1876

Ἔτος Β' Ἰσίδ ἐπὶ 9' Νοεμβρίου 1876

*
Ἄνθ' Ἀνακράσεως: Τὸ ἔδωκάν
ἡμεῖς φίλοις (καὶ τὸν ἀρχαῖον
με' τὸν Τάραχον) καὶ ἀπολαύσει
ἐν τῇ νεύσει τῶν ἀρχαίων

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

**ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ**

375

ΚΟΡΙΝΝΑ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΧΡΗΣΤΟΥ Σ. ΧΙΩΤΟΥ

Ἐν Ζακύνθῳ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ

Τὸ ἔθνικόν ἡμῶν ζήτημα.—Ἐν ἐπιστόδιον τοῦ 1793. Ἱστορικὸν δράμα ὑπὸ Ἰ. Σ. Μάνεσσα —Ἀριθμὸς τῶν θοράτων τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως ὑπὸ Δ. Κ. Παπαγεωργίου.—Ἐπιστολιμαία διατριβὴ πρὸς τὸν Ὀθωνα Ρεῦμάνον ὑπὸ Ἰ. Ν. Σταματέλου.—Τὸ ἀνώνυμον ἀριστοῦργημα ὑπὸ Anonyme.—Ἠθικὰ σκίψαις ὑπὸ A. Dumas.—Ποίσεις. Ἡ ὀκτὼ τοῦ θανάτου τοῦ ἀγαθοῦ καὶ πολυκλαύστου νέου Ἄνδρέου Θ. Ζαίμη ὑπὸ Α. Καψοκεφάλου.

1876

Ἐν Ζακύνθῳ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Ἡ «ΕΠΤΑΝΗΣΟΣ»

ΧΡΗΣΤΟΥ Σ. ΧΙΩΤΟΥ

1876

ΤΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

ΚΟΡΙΝΝΑ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΥΠΟ

ΧΡΗΣΤΟΥ Σ. ΧΙΩΤΟΥ

ΕΤΟΣ Β.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1876

ΦΥΛ. Θ.

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΗΜΩΝ ΖΗΤΗΜΑ.

Πρὸ τεσσάρων περίπου μηνῶν ἐστάλη πρὸς τὸν ἐκδότην τῆς Κορίννης παρὰ τοῦ εὐπαιδέτου κ. Α. Λαγκαράτου ἡ κατωτέρω ἐπιστολή, ἣν ἀπέσχομεν μέχρι τοῦδε νὰ δημοσιεύσωμεν καθὼς μὴ θεωρηθείσῃ προωρισμένης πρὸς τοῦτο. Νῦν δὲ λαμβάνοντες αὐτὴν ἀφορμὴν, ἀνακοινοῦμεν αὐτὴν τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις μετὰ τινῶν μικροῦ λόγου ἀξίων παρατηρήσεων, νομίζοντες ὅτι, οἰαδήποτε, εἴτε ἐπὶ τοῦ θρησκευτικοῦ εἴτε ἐπὶ τοῦ δημοσίου φρονήματος, ἀτομικῆ πεποιθήσεως, ὅσον ἀλλόκοτος καὶ ἂν ᾖ, δὲν οὐκ εἶναι ποσῶς νὰ ἀποκρύπτεται, ἀλλὰ δεῖν νὰ ἐκτίθεται εἰς τὸ προφανές, ὅπως διὰ τῆς συζητήσεως ἀνευρίσκηται ἡ ἀλήθεια.

Ἐπεταὶ ἡ ἐπιστολή.

Ἀπὸ τῆν ἐξοχὴν μου, 20 Ἰουλίου 1876.

Κύριε Χ. Χιώτη.

Ἀποκρινόμενος εἰς τὰ δύο σου γράμματα τῶν 26 Ἰουνίου καὶ 13 τρέχοντος Ἰουλίου, 1.ον σου ζητῶ συγγνώμην ὅτι δὲν ἠμπόρεσα νὰ σοῦ ἀπαντήσω πρωτίτερα, ἐπειδὴ ἡ ἔχταχται ἐνασχόλησίς μου ἐφέτε στήν ἐξοχή με ἐμποδίσανε ἀπὸ τὰ χρέη μου μετὰ τοῦ φίλου. 2.ον σε εὐχαριστῶ πολὺ διὰ τὸ «Ὁρθογραφικόν» τοῦ Κυρίου Σταματέλου καὶ «Μυρολόγιον» του. Συγγράμματα τέτοια εἶναι τόσα εὐεργετήματα διὰ τὸ ἔθνος, μὰς, τὸ ὅποσον, ἐξαιτίας τῶν ἀπονεοισμένων λογισμάτων, εὐρίσκειται ἀκόμη χωρὶς γραμματικῆ, καὶ χωρὶς λεξικοῦ γιὰ τὴ γλώσσά του.

Μοῦ ζητῆς καὶ τι διὰ τὴν Κορίννα σου. Ἄλλο πάλαι ὄμορον ἐδικόν σου διὰ τὸ ὅποσον καὶ αὐτὸ σου χρεωστῶ εὐχριστίας καὶ εὐγνωμοσύνης. Μὰ, Κύριε Χιώτη, ἡ τωρινὴ ὥρα δὲν εἶναι ἡ ἀρμοδιώτερη γιὰ δημοσιογραφικὴ ἐνασχόλησι. Στὸν καιρὸ τοῦ τρύγου ἔπρεπε καὶ ἡ δημοσιογραφία νὰ ἴχῃ καὶ ἐκείνη τὰς διακοπὰς τῆς.

Καὶ ὅμως ἡ ἐπιθυμία με εἴρνει νὰ ὠφεληθῶ ἀπὸ τὸ εὐγενές κάλεσμά σου, ἐπειδὴ ἡ περίστασις μέσα στὴς ὁποίας ζῶμε εἶναι φοβερὰ καὶ κρίσιμη.

Ἀκούω πολλὰ στόματα νὰ παρακινῶν τὴν Κυβέρνησιν μὰς

καὶ γιὰ τ' ἀνέμουλα ἢ ἀκάρδα τοῦτα στόματα ἠθέλων νὰ μὰς ἴδωσιν σφαζομένους καὶ σφάζοντας; Γιατὶ τὸ ἑλληνικὸ ἔθνος νὰ θέλῃ ν' ἀφαιρέσῃ τὴν ὑπάρξιν τοῦ Ὀθωμανικοῦ ἔθνους, ὡς καὶ ριψοκινδυνεύοντας τὴν ἐδικήν του ὑπάρξιν; Ἐπειδὴ τέλος πάντων κήρυγμα πολέμου εἶναι κήρυγμα φόνου.

Διὰ νὰ βάλῃ ἓνα ἔθνος εἰς σὲ κίνδυνον τὴν ὑπάρξιν του γιὰ νὰ σηκώσῃ τὴν ὑπάρξιν ἄλλου ἔθνους, πρέπει νὰ ἴχῃ καὶ δίκην ἀνάλογα τοῦ ἀπειλισμένου τούτου κινήματος του. Καὶ ποῖα ἔθνη εἶναι τὰ δικά μας δίκαια; Μήπως τὰ ληστρικὰ πλοῖα τῆς Τουρκίας ζωγραφίσουν τὰ ἐμπορικὰ τὰ δικά μας καὶ ἀφανίζουσι τὸ ἐμπόριόν μας; Μήπως βάρβαρα στήθη Τούρκων ἀπερνῶσιν κάθε μέρα τὰ σὺνρά μας καὶ ληστεύουσιν τοὺς κάμπους μας; καὶ καὶ τὰ χωριά μας; καὶ φοβερίζουσιν τὰς γῆρας μας! Μήπως τὸ χάρματα ποῦ τοῦς πληρόνομε μὰς εἶναι ἀνυπόφερτο γιὰ τὸ μέγεθός του, καὶ ἐμεῖς φοροῦμε τὴν πείνας!—Ἐπειδὴ τέτοια ἔθνη πρέπει νὰ ἴχῃ ἓνα ἔθνος γιὰ νὰ ἴχῃ εὐλόγως καὶ δικαίως νὰ σηκώσῃ τὸ μαχαίριτον ἀπάνου σὲ ἄλλο ἔθνος.

Ἄλλ' ἐμεῖς δὲν ἔχομε δίκην κανένα τέτοιο. Ἐμεῖς ἴμποροῦμε ναῦρωμε πρόφασιν λαμπρὰς πρόφασιν; ἂν θέλῃς, Κ.ε Χιώτη, μὰ πρόφασιν; πάντα.—Ἡ ἐλευθερία εἶναι παραδείγ. χάριν, τῶν ὁμοφύλων χριστιανικῶν λαῶν, οἱ τίνες γέμουσιν τὸ πτότον ζυγόν τῶν βαρβάρων!... Ὁ θρίαμβος τοῦ Σταυροῦ ἀπάνου στήν Ἡμισελήνον!... Λαμπρὰ πράγματα!... Λαμπρὰ, ἐπειδὴ μὰς κάνομε νὰ φανοῦμε στὸν ἔξω κόσμον φιλόδημοι, φιλοπρόδοι, κλοῖοι πατριῶτες, καὶ καλοὶ χριστιανοὶ ἀπάνου σ' ὅλα!... Ἄλλὰ καθένας ἐνοεῖ ὅτι ἀπουκάτου στή λαμπρὴν ἐκείνην πρόφασιν ἤθελε κρύπτεται τὸ πραγματικὸν κίνητρον μὰς, τὸ εἰδεχθὲς συμφέρον, ἡ ἀρπαγὴ, ἡ ληστεία, ἡ κακοθεσία.

Καὶ θέλεις, Κ.ε Χιώτη, νὰ ἴδῃς τὴν ἀπόδειξιν τῶν λόγων μου; Τὴν ἀπόδειξιν, λέγω, ἐπειδὴ καὶ εἰς τὰ πολιτικὰ κάποτε ἴμπορεῖ νὰ γίνεται ἡ δοκιμὴ, ὡς καὶ στὰ μαθηματικὰ τὰ ἴδια. Πρόσφερε εἰς τοὺς φανατικούς τούτους ὑπὲρ τῆς ἀλληλοσφαγίας τῶν δύο ἔθνων «Νὰ κηρύξουμε τὸν πόλεμον τῆς Τουρκίας διὰ νὰ ἐλευθερώσωμε τοὺς ὁμοφύλους καὶ ὁμορθήτους μὰς ἀπὸ τὴ δουλείαν» ἀλλὰ μετὰ τὸν ὅρον ὅτι, ὅποια καὶ ἂν ἴχῃ ἡ ἐκδοῦσα τοῦ πολέμου νὰ μὴν ὠφεληθῶμε οὐδὲ σπιθαμὴν γῆς ἀπὸ τὴν Τουρκίαν» οὔτε ἄλλην ὕλικὴν ὠφέλειαν καμμίαν νὰ λάβωμε, ἀλλὰ μόνον τὸ καύχημα τοῦ νὰ συμβάλωμε στήν ἀπελευθέρωσιν λαῶν πιεζομένων». Βλέπε τούτους τοὺς ὅρους εἰς τὸν ἐ-

ΙΛΚΙΣΤΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

πιθωμένον πόλεμον, και θέλ' εἶδαι τὸ φανατισμὸν νὰ πῆρῃ ὅλο μὲ μίαν, και νὰ σοῦ δείξῃ ὅτι μόνος του σκοπὸς ἦταν νὰ σφάζῃ ἐν τῷ ἔθνος ἡδὴ ψυχομαχάει, γιὰ νὰ τὸ ἀρπάξῃ τὴν κληρονομιά του !...

Φίλτατοι, Κύριοι, ἤθελε εἰπῶ σ' ὅλους τούτους τοὺς φιλοπολέμους· ὁ καιρὸς τοῦ ἄγριου Ρωμαϊκοῦ και ἔπειτα Μεσαιωνικοῦ πατριωτισμοῦ ἐπέρασε. Ὁ πατριωτισμὸς σήμερα, γιὰ νὰ ἦναι ἀρετὴ, πρέπει νὰ στηρίξῃται ἐπὶ δικαιοσύνη, νὰ μὴν εἶναι κηλιδωμένος ἀπὸ ἀδικίαν και ληστρικὴν κερδοσκοπίαν, ἀπὸ δημοσκοπιὴν ἰδιωτέλειαν.

Ἄλλὰ και ληστὰδες νὰ ἠθέλαμε τώρα νὰ δώγουμε στὴν Ἀνατολή, ἄν ἄλλοτε οἱ Ἀλγερίνοι, δὲν ἔχουμε πλοῖα, δὲν ἔχουμε κανόνια, δὲν ἔχουμε στρατοὺς, δὲν ἔχουμε ὄπλα !... Ἐπειδὴ, Κύριοι, γιὰ μίαν σύμπτωσιν πολὺ περίεργη, ὁ πόλεμος εἶναι τὸ μόνον κακὸ ποῦ ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔμπορεῖ νὰ κάμῃ χωρὶς δυσκολίας μεγάλας και μεγάλα ἐξοδα.

Ἔτσι ὄντας τὰ πράγματα, τοὺς συμβουλεύοντας τὴν Κυβέρνησιν μὰς φανατικὸς κερδοσκόπος νὰ ζεσπαθῶσῃ κατὰ τῆς Τουρκίας, δὲν τοὺς βλέπω λιγώτερο κακοποιούς ἀπὸ τὸν Πατριάρχην τῶν Χριστιανῶν, ὅπου πληροῖται Τούρκους γιὰ νὰ σφάζουνε Χριστιανούς.

Ἐδικός, Κ.ε Χιώτη.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ

Λυπούμεθα ἀπὸ κέντρων καρδίας ὅτι ὁ γράφων, ἀνὴρ ἄλλως λίγος και ἔνθερος λάτρις τῆς ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως, ὑπὲρ ἧς ἐνίοτε ἐπάλασσε, νομίζων αὐτὴν ὡς μόνον ἀληθῆ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀπόροισαν, παρίσταται νῦν αὐταναιρέτης τοῦ δόγματος τούτου προκαμένου περὶ ἰδίας πατρίδος. Τί πρῶτον, τί δ' ὕστερον νὰ ἀντιτάξωμεν πρὸς ἀπόκρισιν τῶν ἐθνοκτόνων ἀρχῶν του; Πῶς νὰ μὴ θεωρήσωμεν αὐτὰς ὡς ἀποκύημα προξυμοῦ μᾶλλον, ὅπερ παράγει τὸ στενόκαρδον, ἐγωιστικὸν και ἐπικουρείον πνεῦμα τῆς ἡμέρας, ἡ σωφρονούσης διανοίας ἀναφώνημα; Ὁ διάσημος Γάλλος κοινωνιολόγος και πολιτικὸς φιλόσοφος Λουὶ-Βλὰν λέγει ποῦ « Πᾶς ὁ δι' ἄγνοῦ και ἀφιλοκερδοῦς ἔρωτος » ἀγαπᾷ τὴν ἀλήθειαν οὐδόλως προσέχει ἀν ἐπὶ τῷ » νος δεδομένου σημείου, ὁ κόσμος ὀλόκληρος ἀντιστρατεύεται κατ' αὐτοῦ. Ὁ ἐντιμὸς ἀνὴρ δὲν δειλιᾷ ἢ ἐνώπιον τῆς ἰδίας συνειδήσεως ». Ἄτυχῶς ἡ ἀδαμαντίνη αὐτῆς πανοπλίας δὲν προσήκει ἐνταῦθα τῷ κ. Λασκαράτῳ, διότι τὸ σημεῖον ἐφ' οὗ ἱσταται ἐρεῖδεται ἐπὶ σαθροῦ και λίαν ἀκροσφαλοῦς ἐδάφους. Μάτην οὗτος, ὅπισθεν τῶν ὀρίων τοῦ κοσμοπολιτισμοῦ θεωρακούμενος, θέλει ἰσχυρισθῆ ὅτι ἐν τῇ παρούσῃ ἐποχῇ ἡ φιλανθρωπία εἶναι τοσοῦτον γενική, ὥστε ἀπέναντι αὐτῆς ἀποροφῶνται αἱ ἄλλαι ἐκεῖναι ἰδέαι ἐθνικότητες, δόξα, δύναμις, αἵτινες ἔχουσι τὴν ὁσμὴν τοῦ αἵματος, ὑπὲρ χίνεται ἕνεκεν αὐτῶν. Ἐπόμενος δὲ τῷ διαλογισμῷ τούτῳ, ὄν περ ἀσπάζονται ἅπαντες οἱ ἀπόστολοι τῆς φιλανθρωπικῆς Σχολῆς τῶν ἡμερῶν μας, ἴσως ἀντεῖπῃ, ὅτι ἡ μόνη ἐνδελεχὴς προσπάθεια τοῦ ὑψηλόφρονος, εἶναι νὰ συντελῇ ὅπως διὰ τῶν μέσων μόνον τοῦ ἀνθρωπισμοῦ (humanismus) και τῆς

ἡμερότητας ἐπιτύχῃ τὸν θρίαμβον τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ, ὅστις εὐρύνεται πέραν τῶν ὀρίων τῆς πατρίδος. Ἄλλὰ ταῦτα πάντα δύναται νὰ συνυπάρξωσι μετὰ τῆς τουρκικῆς δεσποτείας τοῦ μεγίστου τούτου «ἀντιφιλανθρωπικοῦ δείγματος τῆς ἀνθρωπότητας»;

Και ἐπιθυμοῦμε νὰ ἴδῃτε μείζονας τῶν ἐν Βουλγαρίᾳ θηριωδιῶν ὅπως πεισθῆτε περὶ τούτου; Ἀναφέρωμεν δὲ τὰς ἀρτίως διαδραματισθείσας ταύτας στυγερὰς βίαιοπραγίας, διότι, οὐδεὶς βεβήλιως, ἐπελάθετο τῶν ἐκθέσεων τοῦ ἄγγλου ἀνταποκριτοῦ τῶν Ἡμερησίων Νέων, τοῦ αὐτόπτου τούτου μάρτυρος τῆς κατακρευρογουμενῆς ἀθωότητος, ὅστις ὑπὸ βεβήλιας ἀγανακτήσεως ὠθούμενος ἐπὶ τῶν ἐνώπιόν του διαπραττομένων, ἔγραψε πρὸς ἀπάσας τὰς Εὐρωπαϊκὰς κυβερνήσεις ἐκ τοῦ θεάτρου τούτου τῆς βερβάρου σφαγῆς και ἐρημώσεως, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐπιτρέψωσιν αὐταὶ τὴν παράτασιν τῆς παρούσης καταστάσεως ἐν Ἀνατολῇ, ἄλλως ὁ πολιτισμὸς εἶναι πλάνη, ἡ δικαιοσύνη χλεύη και ὁ Χριστιανισμὸς ἀπλὴ κομωδία!

Μὴ ἀπατάσθε ἐπὶ τῆς ἐθνολογικῆς φυσιογνωμίας τοῦ τουρκικοῦ λαοῦ. Τὸ ἔθνος τοῦτο σύμπλεγμα, τῆς Καυκασικῆς φυλῆς, εὐδεμίαν πρὶστῆσιν ἀναλογίαν πρὸς τὴν φύσιν τοῦ παρὰ τῶν Ἰνδογερμανικῶν φυλῶν καταγομένου λαοῦ, μεθ' οὗ οὐδ' ἑλάχιστος προσεγγισμὸς νὰ ἐπιτευχθῆ δύναται. Οἱ Τούρκοι, οἱ ἐκ τῆς ἸΒ. ἑκατονταετηρίδος ἰδρύσαντες ἐν Εὐρώπῃ τὸ κράτος αὐτῶν, εἰσὶ τέρατα ἀρετῆς και δικαιοσύνης. Πανταχοῦ ἐκπροσωποῦσι τὴν διὰ βίας κυβερνήσιν ὡς ἀντίθετόν τι πρὸς τὴν νόμιμον. Ὁρμηθεῖσαι αἱ φυλαὶ αὐταὶ ἀπὸ τῶν πέραν τοῦ Ἰδίου και Ἰαζάρτου τόπων τῆς μέσης Ἀσίας, δὲν ἐμμήθησαν οὔτε τοὺς ἐν Μεσοποταμίᾳ και τοὺς ἐν Συρίᾳ Μωαμεθανούς, οὔτε τοὺς ἐν Ἰσπανίᾳ Ἀραβούς, οὔτινες, ἀποβαλόντες τὸν μάχημον τοῦ Ἰσλαμισμοῦ χαρακτηρῶν, οὐ μικρὰν ἐπίδοσιν ἔλαβον ἐν τῷ πολιτισμῷ διὰ τῆς γεωργίας, τῆς βιομηχανίας και αὐτῆς τῆς παιδείας. Τοῦτο δὲ, ἕνεκεν τῆς θαυμασίας και μεγαλεπήβολου αὐτῶν ὀρμῆς, ἦτις, διὰ τῆς μετὰ τῶν Χριστιανικῶν λατῶν ἐπιμειξίας, διέδωκε τὸ πνεῦμα τῶν εὐγενῶν ἀγῶνων τοῦ ἰσποτισμοῦ, δι' ὧν ὁ ἔρωτος, ἡ εὐσέβεια και ἡ ἀτομικὴ ἀφροσύνη προσέλαβον κατὰ τὸν Μεσαιῶνα τὸν ὑψηλότερον και ἱερώτερον τύπον. Οἱ πρῶτοι ἀπεναντίως διατηρήσαντες ἀλώβητον τὸ ἄγριον τοῦ Ἰσλαμισμοῦ θρησκευμα, ξένοι πρὸς πᾶσαν συναλλαγὴν, κατέστησαν ἡμιθεοὶ τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς ἐλευθερίας και τῆς θείας πίστεως πολέμιοι, ἐξ ὧν τὸ ἀνθρώπινον γένος ἀπῆντησεν ἄχρι τοῦδε ἐν τῷ κόσμῳ.

Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος δὲν δύναται νὰ λησμονήσῃ τοῦς δεσμούς, τῶν ἱερῶν ὀρκῶν και τοῦ αἵματος, οὔτινες συνέδεσαν τὰς τύχας αὐτοῦ μετὰ τῶν δεινοπαθημάτων τῶν πατέρων του. Ἐπὶ τετρακόσια ὀλόκληρα ἔτη ὑφίσταται παρὰ τοῦ βερβάρου τούτου κατακτητοῦ συμφορὰς και κακώσεως, ἐφαμίλλους τῶν ὁποίων οὐδὲν ἄλλο ἔθνος ὑπέστη ἐπὶ τῆς γῆς. Ἡ κραυγὴ τῆς γενικῆς συ-

νειδήσεως ἐπὶ τοσοῦτων ἀπείρων χυθέντων αἱμάτων, ἀνακράξει διὰ τοῦ στόματος τοῦ ἐθνικοῦ ποιητοῦ.

Δὲν ἀκοῦτε; εἰς κάθε μέρος
Σάν τοῦ Ἀβὲλ καταβοᾶ.
Δὲν εἶν' φύσημα τοῦ ἄερος,
Ποῦ σφυρίζει εἰς τὰ μαλλιά.

Λυπούμεθα δὲ ἀνὴρ Ἕλληνα νὰ φαίνεται τοσοῦτον ἐπιλήθμων τῶν πατέρων τούτων θυσιῶν, ὥστε νὰ διακρύπτῃ ὅτι ἤδη μόνος ἡμῶν σκοπὸς τῶν σήμερον φωνασκούντων εἶναι, νὰ σφάξωμε ἕνα ἔθνος ὅπου ἤδη ψυχομαχάει, διὰ νὰ ἀρπάξωμε τὴν κληρονομία του· ὥστε αὐτὴ μὴ ἀνήκουσα κατὰ μέγα μέρος ἡμῖν καθὼς ἡμέτερον κτήμα διὰ τῆς βίας ἀφαιρεθῆν. Ἄλλὰ τίνα σημασίαν ἔχουσιν οἱ λόγοι οὗτοι, ἀφοῦ ἀνὴρ μεγίστης πολιτικῆς και φιλολογικῆς σπουδαιότητος, ὁ κ.Γλάδστων, ἀποφάνεται ὅτι οἷοσδήποτε ἤθελε τοῦ λοιποῦ ἐνοποθεῖται τὰς ἐλπίδας του εἰς τὰς ὑποσχέσεις περὶ μεταβολῆς τῆς νῦν λυμαινομένης τῆς τουρκικῆς χώρας διασφορᾶς, πρέπει νὰ θεωρῆται ὑποπτος οὐδενὸς ἤτιτος ἢ ἀπάτης ἐξ ἐσκεμμένης ἐνεργείας; Δὲν δυνάμεθα νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ὁ ὑπέρημος προστάτης τῆς αὐτοδιοικήσεως τῶν καθολικῶν τῆς Ἰρλανδίας, ὁ ἀμελικὸς τοῦ Παπισμοῦ πολέμιος και ἐν γένει ἠγήτωρ παντὸς φιλελευθεροῦ κινήματος, διετύπωσε τὰς ἀρχὰς ταύτας μονομερῶς, ἀφοῦ ὀγγέλλει ὅτι ἐπιθυμῶ νὰ θέσῃ τὸ ἔθνος του ἐν ἀρμονίᾳ μετὰ τοῦ γενικοῦ αἰσθήματος τῆς πεπολιτισμένης ἀνθρωπότητος, ἵνα μὴ τοῦτο θεωρῆται ἐπὶ πλέον τὸ κακίβουλον πνεῦμα, τὸ καταδιώκον, θολοῦν και ἐξουδετεροῦν αὐτό.

Τὰ τρῶπα τῆς Χίου, τῆς Κασσάνδρας, τῶν Ψαρῶν, τῆς Μακεδονίας, τῆς Κυθωνίας, τῆς Σμύρνης και τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἔνθα πρὸ ὀλίγων ἔτι δεκαετηρίδων περὶ τὰς διακοσίας χιλιάδας Ἑλλήνων τούλαχιστον ἐξωντώθησαν, ἐξέβιασαν τὸν σχηματισμὸν τοῦ μικροῦ τούτου Ἑλληνικοῦ βασιλείου. Ὅπως δὲ τοῦτο ὑπὸ τῆς Διπλωματίας ἐσχηματίσθη δὲν εἶναι ἡ πνιγρὸς σταθμὸς, ὅστις ὠκοδόμηται εἰς ὀλίγων μιλίων ἀπόστασιν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ὁδοῦ. Κατ' ἀναγκαίαν ἐπομένως συνέβαιον ὀφείλομεν ἅπαντες ν' ἀγωνιῶμεν ἕως εὐφράσωμεν τὸ τέμα τῆς ὁδοῦ ταύτης. Λίαν δὲ ἀπγνώμων ἀποδείκνυται πρὸς τὴν πάτριον ἱστορίαν ὁ γράφων, ἰσχυρίζομενος ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐν τῇ παρούσῃ σιγμῇ ἄνευ ἐπιζόμενης ἀμοιβῆς οὐδόλως ἤθελον πράξει τι. Ἄν οἱ λαοὶ οἱ μῆτε παθόντες και πενήσαντες, οἱ μῆτε στεναζάντες και δακρύναντες, δὲν θεωροῦνται ἄξιοι νὰ γινώσκωσι, νὰ ἀγαπῶσι και νὰ ἐξυπηρετῶσι τὴν ἐλευθερίαν, οὐδεὶς, τῇ ἀληθείᾳ, κάλλιον τῶν Ἑλλήνων ἔπαθε και ἐστέναζεν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ δικαιούται νὰ ἐπιποθήσῃ αὐτὴν. Δὲν θέλομεν νὰ ὑπομνήσωμεν τὸν ἠρωισμὸν τῶν ἀνδρῶν τοῦ 1821, οὔτινες ἄνευ πόρων και ἐπικούρων, ἠγωνίσθησαν τὸν ἀνίπτον ἀγῶνα πρὸς τὴν πείναν και τὴν δίψαν, πρὸς

τὰ φύγη και τὰ θάληπ, πρὸς τὴν ἀγριότητα τῶν ἀνέμων και τὴν μανίαν τῶν κυμάτων· ὄχι. Ἄλλ' οἱ ἥρωες ἐκεῖνοι τοῦ Ἀρκαδίου οὔτινες προχθῆ; ἔτι προὔτιμησαν ν' ἀνατιναχθῶσιν εἰς τὸν ἀέρα ἀντὶ νὰ συνθκολογήσωσι μετὰ τῶν τυράννων τῶν, ὁποῖαν ἀμοιβὴν ἤλπίζον; Ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι μόνον νοῦς, ἀλλὰ και καρδία. Ἡ ἐναρμόνιος συνάφεια ἀμφοτέρων διαπλάττει τὸν χαρακτήρα, ὅστις εἶναι ἡ πολῦτιμος μόνος θυσιαζομένη διὰ τὴν ὁμάδα, ἡ σιδερᾶ θέλησις ἡ διανοήγουσα τὰς θύρας τῶν περιστάσεων, ἀπέναντι τῆς ὁποίας διπλωματῶν συνθήκαι, ἀρίθμητοι στρατιαὶ και αὐτὸς ὁ ἀναπόδρατος θάνατος παρ' οὐδὲν λογιζονται. Ἰδοὺ ὁ σπινθὴρ, ὁ ἀνάψας τὴν φλόγα τῆς μεγάλης ψυχῆς τοῦ Θεμιστοκλέους και τοῦ Λεωνίδα, τοῦ Κανάρη και τοῦ Βότσαρη! Ἰδοὺ ἡ ἰδέα, ἦτις οὐ μόνον ἀνεζωπύρει ἅπαντας τοὺς πολιτικούς ἀγῶνας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς ἀρχιότητος μέχρι σήμερον, ἀλλὰ συνάμα καθίστα αὐτοὺς ἐπιτηδείους πρὸς ἐξυπρέτησιν ὑψίστων ἀνθρωπιστικῶν συμφερόντων!

Ναί! ὁ καιρὸς τοῦ ἀγρίου Ρωμαϊκοῦ και Μεσαιωνικοῦ πατριωτισμοῦ παρήλασε πλέον ἀνεπιστρεπτῆ, ἡ δὲ ἐλευθερία διὰ τοῦ ἰσοκρατικοῦ αὐτῆς πνεύματος προσπαθεῖ ἤδη νὰ ἐπισκιάσῃ τὸν κόσμον σύμπαντα. Ἄλλὰ τί δικαιοῦται τις νὰ ἐλπίσῃ παρ' ἔθνοους, διακρύπτοντος ὅτι ἅπασαν τὴν ἐπικειμένην αὐτοῦ παρακμὴν ὀφείλει εἰς τὴν πρόσψυσιν μετὰ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, ὃ εἶσιν εἰς τὴν καταλληλοτέραν χρῆσιν πρὸς πλήρη ἀποδόθησιν τῶν ἀπείρων κατατρυχόντων αὐτὸ δεινῶν; Ποῦ ἀπονομὴ δικαιοσύνης, ποῦ ἰσότης τοῦ νόμου ἐν Τουρκίᾳ; Ἐνταῦθα ἡ μαρτυρία τοῦ Χριστιανοῦ ἰσχύει μέχρι σήμερον ἀμείωτος ἢ δὲ περιουσία και ἡ τιμὴ αὐτοῦ εἶναι ἐγκαταλειμμένα εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ πρώτου ρυπαροῦ ὀπλοφόρου.

Μόνον τὸ χριστιανικὸν θρησκευμα ἔχει χαρακτήρα μεταδοτικὸν και κοσμοπολιτικὸν, ὅπερ τινὲς ζητοῦσιν ἤδη ἄνευ αὐτοῦ νὰ ἐπιτύχωσι. Αἱ ἀρχαὶ τῆς ἰσότητος, τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀγάπης τοῦ πλησίον, τῆς κρίσεως και ἀνταποδόσεως αἱ ἐκπροσωπεῖ, εἰσὶν ἡ ἀσφαλεστέρα τοῦ πολιτισμοῦ κρηπίς· ἐνῶ ὁ Ἰσλαμισμὸς θεραπεύει μόνον τὰς ταπεινωτέρας, ὑλικωτέρας και σαρκικωτέρας χρείας τῆς ἀνθρωπότητος. Προτιμότερον λοιπὸν νὰ ἀπαιτήσῃ τις τὴν διὰ τοῦ φωτὸς τοῦ ἡλίου προσέλευσιν τῆς σκοτίας, ἢ ἀμοιβαίαν μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἀντιθέτων στοιχείων συμβίωσιν. Ἐβίξαμεν μόνον ἐνταῦθα τὴν οὐσίαν τοῦ ἐθνικοῦ ζητήματος, διότι ὡς ὁ κ. Λασκαράτος διετύπωσε αὐτό, οὐδὲν τοιοῦτον παρ' ἡμῖν ἤδη ὑφίσταται, οὔτινες ὀφείλομεν νὰ βιωμεν ὡς τὰ ὀστρεῖδια ἐντὸς τοῦ ἡμετέρου κελυφοῦ ἄνευ μερίμνης και μέλλοντος, ἐπαρκούμενοι ἐπὶ τῆς νῦν φθινούσης πολιτικῆς καταστάσεώς μας. Τοιαύτη πολιτικὴ προὔποθῆσιν τὴν καθαρὰν ἀρνησιν τοῦ ἔρωτος τῆς πατρίδος, λόγω ὅτι διατρέφομεν τοιοῦτον πρὸς ἅπαντας. Ἄλλ' οὕτως ἡ κοινωνικωτέρα ρήτρα ἐξ ὧν ποτὲ ἐλέχθησαν εὐπραγούντος τοῦ ὄλου εὐπραγοῦσι και τὰ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

ἄτομο δι' ἧς βελτιοῦντες τὴν τύχην τῶν οἰκείων ἡμῶν δυνάμεθα νὰ φανώμεν λυσιτελεῖς οἰωδῆποτε, καθίσταται ἐν τῇ πρακτικῇ ἐφαρμογῇ τοσοῦτον ἀρίστον, ὥστε οὐδὲ σκέπτεται τις πλέον περὶ αὐτῆς. Πᾶσα δὲ ἀρετὴ καὶ ἀτομικὴ προσπάθεια ἀπόλλυσι τὸν ἰδιαιτέρον ἐκείνου ἔθνικὸν χαρακτήρα, ἐφ' οὗ δέον νὰ ἐρεῖδῃται, ὅπως ἄρει καὶ αὐτῆς τῆς ἐθελουσίας ἐκπληρῶν τὸν προορισμὸν τῆς.

ΕΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ ΤΟΥ 1793

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ Ὅ ΠΡΑΞΕΙΣ

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΔΙΕΜΠΡ	ΣΤΕΦΑΝΟΣ
ΜΩΡΑΝΑ	ΕΚΙΒΟΛΑΣ
ΓΕΝΟΒΕΦΑ	ΦΟΥΚΙΕ ΤΕΝΒΙΑ
ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ	ΑΙΚΑΣΤΑΙ
ΔΩΡΕΝ	ΦΥΛΑΚΕΣ

Ἡ σκηνὴ ἐν Παρισίαις.—Ἐποχὴ 1793.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

Ἰδούσα ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Διήμερ, κεκοιμημένη ἄνευ πολυτελείας.—Θύρα εἰς τὸ βάλκι, δύο πλάγια· ἐξώστη, ἐξωθεν τοῦ ὁποῦ φαίνεται κῆπος. Διήμερ καὶ Μωράνδ ἐνδοσήμενοι ἀγροτικά. Ὁ Μωράνδ φέρει δίπτυρα καὶ φανάριον.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

ΔΙΕΜΠΡ καὶ ΜΩΡΑΝΑ

ΜΩΡ. (πρὸς τὸν Διήμερ ἐξερχόμενον ἐκ τῆς ἀριστερᾶς θύρας). Τί κάμνει ἡ Γενοβέρα;

ΔΙΕ. Προσελὺς Μωράνδ, ἡ σύζυγός μου μόλις ἠγέρθη τῆς κλίνης· ἀπερᾶσε ἀνήσυχον νύκτα, καὶ κατακλίθη πολὺ ἀργά.

ΜΩΡ. Δυστυχῆς! ὁ φόβος τῆς θᾶ ὑπῆρξε μέγας, ἐκείνη δύνευσεν τὴν ζωὴν τῆς! Ὅταν ἐγὼ, φοβούμενος μὴ γνωρισθῶ, ἠναγκάσθην χθὲς τὸ ἐσπέρας νὰ τὴν ἐγκαταλείψω, ἵνα σωθῶ εἰς τὸ προπύλαιον οἰκίας τινός, ἡ ἰδέα ὅτι αὐτὴ ἔμενε μόνη, ὅτι συναντιωμένη μετὰ τινος περιπόλιας θᾶ ἠγνόει τί ν' ἀπαντήσῃ, καὶ ὅτι θᾶ τὴν συνελάμβανον, μοὶ ἐπάγωσε τὸ αἷμα... ἐὰν συνελαμβάνετο ἠέλομεν ὀπολεσθῆ!

ΔΙΕ. Ἀναμφιβόλως, καὶ ὀφείλομεν νὰ εὐχαριστήσωμεν τὴν γενναίαν καὶ ἀπροσδόκητον συνδρομὴν τοῦ ἀξιωματικοῦ ἐκείνου, ὅστις δι' ἱπποτικῶν τρόπων τὴν ἐξήγαγεν ἀπὸ τοῦς ὄνυχας περιπόλου τινός ἐθελοντῶν, καὶ πᾶν ὠδήγησεν ἐνταῦθα σὺν καὶ ἀδελφῇ... πλὴν ἐντρομον.

ΜΩΡ. Ἡ Γενοβέρα ἐγνώρισε τὸν ἄνθρωπον ἐκείνον;

ΔΙΕ. Τῇ εἶπε τ' ὄνομά μου, ἀλλ' ἐν τῇ παραχῆ τῆς τὸ ἐλησμόνως, καὶ πολὺ λυποῦμαι καθότι ἤθελον νὰ τὸν γνωρίσω καὶ νὰ τὸν εὐχαριστήσω.

ΜΩΡ. Πείθεσθε ὅτι ὁ ἄγνωστος ἐκεῖνος δὲν εἶδεν οὐδὲ αὐτὴ εἰσῆλθεν ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ;

ΔΙΕ. Ἡ σύζυγός μου καθ' ἣν στιγμὴν ἄφινε τὸν βραχίονά σου, τὸν ἔκχευε νὰ ὀρκισθῆ ὅτι θᾶ κρατῆ τοῦς ὀφθαλμούς σου κεκλεισμένους ἐπὶ δέκα δευτερόλεπτα, καὶ αὐτὸς ἱπποτικῶς ὑπήκουσε.

ΜΩΡ. Ἡ Γενοβέρα ἠδυνήθη νὰ βεβαιωθῆ ὅτι ὁ προτστάτης τῆς ἦτο δημοκράτης;

ΔΙΕ. Ναὶ ἀξιωματικὸς τῆς φρουρᾶς τῆς ἰσοπολιτείας;

ΜΩΡ. Κάλλιστα, αὐτὴ εἶναι τετελεσμένη ὑπόθεσις· ἀς μὴ ὀμιλῶμεν πλέον περὶ αὐτῆς. Τώρα εἰπέ μοι, ἐλάθετε τὰς πληροφορίες σας;

ΔΙΕ. Ναὶ, καθ' ὅσον ἠδυνήθη, ἔνα μὴ διεγείρω τὰς ὑπονοίας τῶν Δκνῶν καὶ Ροβεσπιέρου. Ἐμαθον, πρὸς τοῦτοις, ὅτι ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ τοῦ Τέμπλου ὑπάρχει δεσμοφύλαξ ὀνόματι Τίσιων, ὅστις ἔχει θυγατέρα κεκοιμημένην Ἐλοῖσιαν, κατοικοῦσαν ἐξω τοῦ δεσμοτηρίου, ἀλλὰ δυνάμενη νὰ εἰσέρχεται ἐνίοτε ἐν αὐτῷ κομίζουσα τὰ ἀσπρόρρουχα τῆς βασιλίσσης. Ἡ Ἐλοῖσία εἶναι κόρη γενναίας ψυχῆς, εὐκισθήτου καρδίας, ἀνδρία, καὶ καθόσον ἠδυνήθη νὰ μάθω, ἀφοσιωμένη εἰς τὴν βασιλικὴν οἰκογένειαν.

ΜΩΡ. Καὶ τοῦ κατοικεῖ;

ΔΙΕ. Εἰς τὴν συνοικίαν Μαδελονέτ Αρ. 158, εἰς τὴν τρίτην ὄροφον.

ΜΩΡ. (Σημειῶν ἐν τινι χαρτοφυλακίῳ, ὅπερ ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ) ἔχει κελῶς. Ἠδυνήθητε νὰ μάθητε ἀπὸ ποῦτον τάγμα σύγκειται ἡ φρουρὰ τοῦ δεσμοτηρίου;

ΔΙΕ. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τοῦ τῶν ἰσοπολιτῶν.

ΜΩΡ. Αὐτοὶ εἶναι οἱ μᾶλλον ὑποπτοὶ; Καὶ δὲν ἔχετε κανένα φίλον μεταξὺ αὐτῶν;

ΔΙΕ. Οὐδένα.

ΜΩΡ. Ἰδὺν ὅ, τι μᾶς ἐλλείπει, καὶ εἶναι ἀνάγκη ἀντιπάσης θυσίας ν' ἀπολαύσωμεν. Διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ τέρας τοῦ ἡμετέρου σκοποῦ, ἔχομεν ἀνάγκην ἐνός φίλου μεταξὺ τῶν ἐχθρῶν μας, ὅστις νὰ ἐνεργῆ αὐτομάτως ὑπὲρ ἡμῶν...

ΔΙΕ. Ἐὰν ἡ Γενοβέρα ἐνθυμεῖτο τὸ ὄνομα τοῦ ἀγνώστου ἐκείνου...

ΜΩΡ. Θᾶ ἦτο εὐτύχημα...!

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΣΤΕΦΑΝΟΣ δρομάκιος ἐρχόμενος καὶ οἱ ἄνω.

ΣΤΕΦ. Κύριε, Κύριε,

ΔΙΕ. Τί θέλεις, Στέφανε;

ΣΤΕΦ. Ἐξω φουᾶ βορᾶς. Πρὸς ὀλίγου παρετήρησα στρατιωτικὸν περιερχόμενον τὴν συνοικίαν ταύτην κατὰ ἀναγινώσκοντα μετὰ προτοχῆς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν ὀνομάτων τὰς εὐρισκομένας εἰς τὰς θύρας τῶν οἰκείων... Δὲν ἐννοῶ.

ΜΩΡ. Τὰς ἐπιγραφὰς τῶν ὀνομάτων;

ΔΙΕ. Ὁ γὰρ τὸ ἐξηγήσω ἐγὼ, πολίτα Μωράνδ. Ἡ διοικητικὴ ἀρχὴ ἔμαθεν ὅτι ὁ περίφημος ἱππότης τοῦ Ἐρυθροῦ Οἴκου, ὁ σφόδρα βασιλικὸς, εἰσῆλθεν ἐκ νέου εἰς Παρισίους καὶ θέλει ἀντιπάσης θυσίας νὰ τὸν συλλά-

θῆ. Πρὸς ἀνακάλυψιν λοιπὸν τῆς διαμονῆς τοῦ διετάξεν, ἐπὶ ποιῆ θανάτου, πάντας τοὺς ἰδιοκτήτας τῶν οἰκιῶν, νὰ ἐκθέσωσιν ἐπὶ τῆς θύρας ἐπιγραφὴν περιέχουσαν τὰ ὀνόματα ὄλων τῶν οἰκητῶν.

ΜΩΡ. Θαυμασία προφύλαξις! ἐξακολούθει, Στέφανε.

ΣΤΕΦ. Ὁ ἀξιωματικὸς ἐκεῖνος ἀπηύθυνε πρὸς τὸν θυρωρὸν μας πλείστας ἐρωτήσεις, καὶ ἐφάνη τόσῳ τεταραγμένος, ὥστε ὁ θυρωρὸς ἐνόμισεν καλὸν νὰ τοῦ κλείσῃ τὴν θύραν κατὰ πρόσωπον.

ΔΙΕ. Καὶ, βεβαίως, θᾶ ἀνεχώρησε;

ΣΤΕΦ. Ἐ, ἐ, αὐτὸς ἔμεινεν ὄρθιος, ὡς πάσσαλος, εἰς τινὰ γωνίαν τοῦ κήπου, λέγων ὑψηλοφώνως καὶ ὀμῶς ἡ οἰκία πρέπει νὰ ἦ ναι αὐτή!

ΔΙΕ. Οὕτως εἶπε; (σιγὰ πρὸς τὸν Μωράνδ) Τὸ πρᾶγμα εἶναι σοῦδαρον, ἀς ὑπάγωμεν νὰ ἴδωμεν...

ΜΩΡ. Ὑπαγε, πολίτα Διήμερ, δὲν θᾶ ἀργήσω νὰ σὰς φθάσω...

ΔΙΕ. Στέφανε, εἶπε εἰς τοὺς ἀνθρώπους μας νὰ ὀπισθῶσι, καὶ ἔλθε νὰ μᾶς φθάσῃ εἰς τὸν κήπον (ἐξέρχεται)

ΣΤΕΦ. Ὑπακούω πάραυτα. (ἐξέρχεται)

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

ΜΩΡΑΝΑ μόνος

ΜΩΡ. Ἰδὺν καὶ νέον θῆμα ὅπερ εἶναι ἴσως ἐπάναγκες νὰ θυσιάσωμεν! Αἶμα! καὶ πάντοτε αἷμα! Ἀλλὰ τί; θᾶ δοκιμάσωμεν ἔλεγχον φονεύοντες ἓνα ἄνθρωπον, ὅτε αἱ τίγρεις αὐταὶ κατὰ ἑκατοντάδας ἀποκόπτουσι τὰς κεφαλὰς τῶν ἡμετέρων ἀθῶων φίλων; (ἐξάγει ἐκ τοῦ κόλπου τοῦ εἰκῶν καὶ περιπαθῶς τὴν θεωρεῖ) Ὁ θεῖα εἰκὼν, ἥτις ἀναπαύεσαι ἐπὶ τῆς καρδίας μου διὰ ν' ἀριθμῆς τοὺς πηλοῦς τῆς, καὶ μοὶ ἐμπνεῖς τὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν ἠρώων, ἐὰν αἱ ἀπόπειραι, ἀς μεταχειρίζομαι ὅπως σ' ἐξαγάγω ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν τυράννων σου ἀποβῶσιν ἄκαρποι, Σὺ, θεῖα εἰκὼν, θᾶ μοὶ προμηθεύῃς τοῦλάχιστον τὸν ἔνδοξον τοῦ μαρτυρίου στέφανον!

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΓΕΝΟΒΕΦΑ ἐκ τῆς ἀριστερᾶς θύρας καὶ οἱ ἄνω.

ΓΕΝ. (βλέπουσα τὸν Μωράνδ κρύπτοντα τὴν εἰκόνα) Μὴ φοβῆσαι, εἰμὶ ἐγὼ. Ἐθεώρεις μίαν εἰκόνα; ἄρες με νὰ τὴν ἴδω.

ΜΩΡ. Ἀχ! ναί, ἀδελφῆ, δι' ἐσὲ δὲν ἔχω μυστήρια· ἰδέ τὴν!

ΓΕΝ. (βλέπουσα τὴν εἰκόνα) Πόσον εἶναι ὠραία! ὦραϊο! ὅποια εὐγενὴς μεγαλοπρέπεια ἐπὶ τοῦ ματώπου τῆς!

ΜΩΡ. Ναί, ἡ μεγαλοπρέπεια τῶν Καισάρων ἠνωμένη μετὰ τῆς δυστυχίας!

ΓΕΝ. Ὅποια ὑποταγὴ ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτῆς!

ΜΩΡ. Ἡ ὑποταγὴ τῆς ἀθωότητος!

ΓΕΝ. (μετ' ἐνθουσιασμοῦ) Ἀνάγκη νὰ τὴν σώσωμεν!

ΜΩΡ. Καὶ οὐ θᾶ μᾶς βοηθήσῃς!

ΓΕΝ. Τὸ ὠρκίσθη ἤδη...

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΔΙΕΜΠΡ, δρομάκιος ἐρχόμενος καὶ οἱ ἄνω.

ΔΙΕ. Μωράνδ, Μωράνδ...

ΜΩΡ. Τί τρέχει;

ΔΙΕ. (Τῷ λέγει λίξεις τινὰς εἰς τὸ οὖς· ὁ Μωράνδ ταρασσεται).

ΜΩΡ. (σιγὰ) Τὸν εἰδέσατε;

ΔΙΕ. Τὸν ἐκλείσκαμεν εἰς τὴν... ἀνάγκη ν' ἀποθάνῃ.

ΜΩΡ. Ἀς ὑπάγωμεν. (ἐξέρχονται)

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

ΓΕΝΟΒΕΦΑ μόνη.

Τί εἶπεν ὁ σύζυγός μου εἰς τὸν Μωράνδ; διατί ἀμρότεροι ἀπέρχονται ἐσπευσμένοι; (κἀθηται) Πόσον εἶμαι κουρασμένη! Τὸ συμβᾶν τῆς παρελθούσης νυκτὸς ἐτάραξεν ὄλα μου τὰ μέλη. Ἀχ! ἡ εἰκὼν τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου περισταταὶ πάντοτε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου! Καὶ ὅμως εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸν λησμονήσω· δὲν θᾶ τὸν ἴδω πλέον. Ἀλλὰ τῷ ὀφείλω τὴν ζωὴν, καὶ τῷ ἀφῆκα τὴν δακτύλιόν μου ὡς ἐνθύμιον αἰωνίου εὐγνωμοσύνης. Ἦτο τόσον ὠραῖος, μὲ παρεκάλει μὲ τόσον χάριν νὰ τῷ εἶπω τ' ὄνομά μου! ἀνδρείος ὡς λῆων πρὸς ὑπεράσπισίν μου, καὶ ὅμως τοσοῦτον δειλὸς, τοσοῦτον εὐπειθὴς, εἰς τὰς θελήσεις μου! Ἐσεβάσθη τὴν παράκλησίν μου... μὲ ἀφῆκε ν' ἀπομακρυνθῶ χωρὶς ν' ἀνοίξῃ τοὺς ὀφθαλμούς... Ναί! ἔχει καρδίαν εὐγενῆ... θᾶ ἠνόησεν ὅτι ἰσχυροὶ λόγοι μὲ ἠνάγκαζον νὰ κρύπτομαι... θᾶ μὲ λησμονήσῃ... κάλλιον οὕτω (ἀκούονται θόρυβοι ὑποκόφων φωνῶν. ἡ Γενοβέρα ἐγείρεται) Τί θόρυβος γίνεται εἰς τὸν κήπον καὶ εἰς τοιαύτην ὥραν; τί συνέβη; ἀς ἴδωμεν. (πλησιάζει εἰς τὴν ἐξώστην)

ΔΙΕ. (ἔσθθεν) Πῦρ.

ΜΩΡ. Ὅχι ὁ κρότος τῶν ὄπλων θᾶ μᾶς ἀνακλύψῃ.

ΔΙΕ. Βλέπετε, μᾶς φεύγει!...

ΓΕΝ. Ἐρεῖς! θέλουσι νὰ σπλλάθωσιν τινὰ! (ὁ Μαυρίκιος πηδᾷ διὰ τοῦ ἐξώστου εἰς τὴν αἴθουσαν)

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ καὶ οἱ ἄνω.

ΜΑΥΡ. Θέλουσι νὰ μὲ ληστεύσωσι.

ΓΕΝ. (ὀπισθοχωροῦσα) Τίς εἶσθε; (ἀναγνωρίζουσα αὐτόν) Ἀχ!

ΜΑΥΡ. (θεωρῶν αὐτήν) Ἡ ὠραία ἄγνωστός μου!... Τὴν ἀνεύρον τέλος πάντων, τώρα ἀς ἔλθωσι δὲν θᾶ ὑπερασπισθῶ.

ΓΕΝ. Δὲν ἔχετε ἀνάγκην, κύριε, διότι τώρα σὰς ὑπερασπιζῶ ἐγὼ.

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΩΗ

ΔΙΕΜΠΡ, ΜΩΡΑΝΑ καὶ οἱ ἄνω

ΔΙΕ. (εἰσέρχεται θορυβῶδως, κρατῶν εἰς τὰς χεῖρας πιστόλιον καὶ ἐλέπων ὅτι ἡ Γενοβέρα ἐγένετο προμαχὼν τοῦ Μαυρίκιου) Ἀποσύρθητι, Γενοβέρα, νὰ τὸν φοιεύσω, εἶναι κατάσκοπος τῆς ἀστυνομίας.

ΓΕΝ. Εἶναι ἐκεῖνος ὅστις μὲ ἔσωσε.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

ΔΙΞ. Πώς !
 ΜΩΡ. Είναι αληθής ;
 ΓΕΝ. Ναι, σάς τὸ ἐρκίζομαι.
 ΔΙΞ. (καταθέτων τὰ ὄπλα καὶ γενόμενος γαλήνιος) Τότε ἀλλάσσει τὸ πρᾶγμα. (πρὸς τὸν Μαυρίκιον) Συγχωρήσατέ με, πολίτα, ἂν σὰς ἔκαμα νὰ διέλθῃτε σιγμᾶς τινὰς ἀποσώζους. Ἐδῶ τὴν χεῖρά σας καὶ ἂς μὴ ὀμιλῶμεν πλέον περὶ τοῦ παρελθόντος.
 ΜΑΥΡ. Προβέβαιον τὸ στήθος εἰς τὰ ἐγχειρίδιά σας, δὲν ἀνοῦμαι τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν φιλίαν σας . . ἂν δύναμαι ἀληθῶς νὰ πιστεύσω ὅτι εὐρίσκομαι μεταξύ φίλων ! . .
 ΓΕΝ. Πιστεύσατε εἰς ἐμὲ, πολίτα, εἴμεθα τοιοῦτοι.
 ΔΕΞ. Πράγματι δὲν ἔχετε ἀδικον, ἀγ' ὀλίγον ἀμφισβᾶλλετε εἰς τοὺς λόγους μας ; ὁ βάνυστος τρόπος μετὰ τοῦ ὁποίου σὰς ὑπεδέχθημεν, ἡδύνατο νὰ σὰς κάμῃ νὰ ὑποβῆσθε ὅτι περιπέσατε ἐν τῷ μέσῳ ομάδος βασιλικῶν . . δὲν ἔχει οὕτω, σύζυγέ μου ;
 ΜΑΥΡ. Πράγματι ζῶμεν εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν ἐπιτρέπεται νὰ ἀμφισβᾶλλομεν περὶ παντὸς καὶ δι' ὅλους (ἐναυτιζῶν τὴν Γενοβέφαν) ἐκτὸς ὅμως ἐκείνων οἵτινες γενναίως μᾶς σώζουσι τὴν ζωὴν. (καθ' ἑαυτὸν) Σύζυγός σου !
 ΔΙΞ. Πᾶν ὅ,τι τὴν ἔπραξεν ὑπὲρ ὑμῶν ἡ σύζυγός μου, οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ ἀνταμοιβή. Γνωρίζομεν τὴν μεγάλην ὑπηρεσίαν, ἣν χθὲς τὸ ἐσπέρας τῆ προσέφερατε, ὑπηρεσίαν τῆς ὁποίας τὴν βεβαιότητα δὲν εἴσατε εἰς κατὰστασιν νὰ ἐνοήσῃτε, καὶ τὴν ὁποίαν ὅμως εἶναι ἀνάγκη νὰ μάθητε εἰς ὀλίγας λέξεις.
 ΜΑΥΡ. Ὀμιλεῖτε, πολίτα, σὰς ἀκούω.
 ΓΕΝ. (σιγὰ πρὸς τὸν Μωράνδ) Τί θὰ εἴπῃ ὁ σύζυγός μου ;
 ΜΩΡ. (σιγὰ) Μᾶς σώζει . . .
 ΔΙΞ. Ὀνομάζομαι Ἐκτωρ Δίξμερ καὶ εἰμι κύριος τῆς περιφημοτέρας ἐν τῇ πρωτεύουσῃ βυρσοποιεῖας. Εἶμαι πλούσιος, ἀλλ' εἰς δύο ἔτη ἀκόμη, ἐὰν αἱ ἐργασίαι μου ἀποβῶσι κατ' εὐχὴν, θὰ δυνήθω νὰ διπλασιάσω τὰ κεφάλαιά μου. Θὰ ἐνοήσῃτε ὅτι, ὡς κατήντησε σήμερον τὸ ἐμπόριον καὶ μετὰ τοῦ ἐπιβαρύνοντος αὐτὸ φέρου, τοῦ ὁποίου πᾶς ἐντιμὸς πολίτης ὀφείλει νὰ πληρώσῃ πρὸς τὴν πατρίδα, μᾶς ἀποβαίνει ἀδύνατον νὰ εὐθυμῶμεν, ἐὰν δὲν ἐσκεπτόμεθα γνωστότατον μέσον . . . νὰ εἰσάγωμεν δηλαδὴ τὰ ἐμπορεύματά μας οὐχὶ ἐκ τῆς κεντρικῆς θύρας, ἀλλ' ὑπεράνω τῶν τειχῶν παιγνίδι τὸ ὁποῖον οὐδὲν ἄρεσκει εἰς τοὺς ὑπουργοὺς τῶν Οἰκονομικῶν, ἀλλ' ἄρεσκει εἰς ἐμὲ, διότι κερδίζω τὰ 100 Ο[0]. Ὁ καλὸς οὗτος ἄνθρωπος (δεικνύων τὸν Μωράνδ) εἶναι πενθηρὸς μου διάσχυρος χημικός, ὁ πολίτης Μωράνδ . . θεωρήσατε τὰς ἐκ τῶν χρωμάτων βεβαμμένους χεῖράς του, καὶ κρίνατέ τον καθότι δυσκόλως θὰ ἀνεύρητε ὁμοίον του. (ὁ Μαυρίκιος καὶ ὁ Μωράνδ χαίρουνται) Αὕτη εἶναι ἡ σύζυγός μου . . προσφιλέη γυνή, με βοηθεῖ οὐκ ὀλίγον εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις μου. Τὴν παρελθούσαν νύκτα, ὅτε ὑμεῖς τὴν εἰσώσατε ἐκ τῆς περιπόλου, ἦτις τὴν συνέλαβεν, ἐπέστρεψεν ἀπὸ ἐταιρίαν τινὰ φίλων, μετὰ

τῶν ὁποίων μοὶ συνεφάνηκε λαμπρὰς ἐργασίας ! Ἐνοεῖτε ὅτι ἂν ὠδηγεῖτο εἰς τὴν φρουρὰν καὶ ἐκρατεῖτο, θὰ ἐτρέχομεν κίνδυνον ν' ἀπολέσωμεν . . ἔν σκεδὸν ἐκατομύριον . . καὶ τὴν κεφαλήν . . .
 ΜΑΥΡ. Εἶναι ἀληθές . . μοὶ εἶπεν ὅτι ἐκυνδύνευσεν ἡ ζωὴ της . . .
 ΔΙΞ. Τώρα λοιπὸν ὅτε εἴσατε ἐν γνώσει ὄλων, θὰ ἐγνωσῆτε πόσον ἡ ἐνταῦθα περιουσία σας καὶ αἱ πρὸς τὸν θυρωρὸν ἐρωτήσεις σας, μᾶς ἐπέβαλον εἰς ταραχὴν καὶ μετεχειρίσθημεν πρὸς ὑμᾶς τὴν κακὴν ἐκείνην ἀσυνέτητα.
 ΜΑΥΡ. Ἀλλὰ σὰς εἶπον τ' ὄνομά μου . . .
 ΔΙΞ. Θεέ μου ! τί σημαίνει τὸ ὄνομα ! ἐὰν ἡ Γενοβέφα μᾶς τὸ ἐγνωστοποιεῖ πρὸ ὑμῶν, θὰ σὰς ἀνεγνωρίζαμεν ὡς τὸν σωτήρᾶ της, ἀλλὰ αὕτη τὸ ἐλησμόνησε . .
 ΜΑΥΡ. (ἐναυτιζῶν τὴν Γενοβέφαν) Ἄχ ! τὸ ἐλησμόνησε !
 ΔΙΞ. Σᾶς ἀπεκάλυψα τὸ μυστικόν μου καὶ τοῦτο σὰς ἀποδεικνύει ὅτι μοὶ ἐμπνέετε πλήρη ἐμπιστοσύνην ὅτε νὰ μᾶς προδώσῃτε ἢ θέλετε νὰ δεχθῆτε τὴν προσφορὰν ἐνὸς τιμίου λαθρεμπόρου, καὶ νὰ γίνητε φίλος τῆς οἰκογενείας μου ; Ἀπαντήσατε εἰς ἀμφοτέρα ἢ προστάτης τῆς συζύγου μου οὐδὲν ἔχει νὰ φοβῆσθαι ἀπὸ ἡμᾶς.
 ΜΑΥΡ. Σέβομαι τὸ μυστικόν σας καὶ δέχομαι τὴν προσφορὰν σας. (καθ' ἑαυτὸν) Θὰ δύναμαι νὰ τὴν πλησιάζω ! νὰ τὴν βλέπω συνεχῶς !
 ΓΕΝ. (καθ' ἑαυτὴν) Αὐτὸς οἰκιστὴς φίλος ! Ὁ Θεὸς θὰ μοὶ δώσῃ δύναμιν νὰ παλαίσω μετὰ τὴν καρδίαν μου !
 ΜΩΡ. (σιγὰ πρὸς τὸν Δίξμερ) Εὖγε Δίξμερ . . ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος ὅστις μᾶς ἐρχεῖσθε . .
 ΔΙΞ. (καθ' ἑαυτὸν) Τώρα ἂς ἴδωμεν ἂν αἱ ὑπόνοιαι μου ἔχουσι βάσιν (μεγαλοφώνως) Τώρα, πολίτα . . πῶς ὀνομάζεσθε ;
 ΜΑΥΡ. Μαυρίκιος Λινδάῦ.
 ΔΙΞ. Ἐλπίζω, πολίτα Μαυρίκιε, ὅτι τὴν δὲν θὰ ἀποποιήσῃτε, νὰ μᾶς ἐξηγήσῃτε τὸ ἀληθές αἴτιον ὅπερ σὰς ὤθησε πρὸς τὰ ἀποκεντρα ταῦτα μέρη τόσῳ ἀργά.
 ΜΑΥΡ. Σᾶς τὸ εἶπον ὅτε με συνέλαβετε, καὶ δὲν τὸ ἐπιστεύσατε . . ἐζήτησαν μιαν γυναῖκα . . .
 ΔΙΞ. Δὲν ἠδυνάμεθα νὰ σὰς πιστεύσωμεν καθότι γυναικῶν . . ἂς ἐνοώμεθα . . ἀνταξίας ὑμῶν δὲν γνωρίζομεν εἰς τὰ μέρη ταῦτα . .
 ΜΑΥΡ. Πιθανὸν νὰ ἐσφάλη τὴν συνοικίαν.
 ΓΕΝ. (καθ' ἑαυτὴν) Ἦρχετο δι' ἐμὲ !
 ΔΙΞ. Τὴν χεῖρά σας λοιπὸν, πολίτα . . ἡ εἰρήνη ἐγενε.
 ΜΑΥΡ. Εὐχαρίστως (τῷ δίδει τὴν χεῖρα).
 ΔΙΞ. (καθ' ἑαυτὴν) Τί βλέπω ! τὸ δακτύλιον τῆς Γενοβέφας (μεγαλοφώνως) Ἀπὸ τοῦδε λοιπὸν, θὰ ἔρχεσθε σὺ νεχῶς πρὸς ἐπίσκεψίν μας, δὲν εἶναι ἀληθές, πολίτα ;
 ΜΑΥΡ. Ὅσον συνεχέστερον μοὶ ἐπιτρέψῃτε . . .
 ΔΙΞ. Καθ' ἑκάστην . . ἂν σὰς εὐαρεστή . . .
 ΓΕΝ. (καθ' ἑαυτὴν) Θεέ μου !
 ΔΙΞ. Ἐντούτοις θέλετε νὰ πῶμεν μαζὺ μιαν φιάλην

ἐκλεκτοῦ Βουργονικοῦ ; Καὶ αὐτὸς ἀκόμη εἶναι λαθρεμπόριον. Δίδω δειπνον εἰς τοὺς ἐργάτας μου, αὐτοὺς ἐκείνους οἵτινες θὰ σὰς ἔκαμον τὸ π α ν η γ ὄ ρ ι . . .
 ΜΑΥΡ. Δὲν θέλω νὰ σὰς ἐνοχλήσω.
 ΔΙΞ. (σιγὰ πρὸς τὴν Γενοβέφαν) Παρακαλέσατέ τον νὰ δεχθῇ.
 ΓΕΝ. (σιγὰ) Ἐγὼ ;
 ΔΙΞ. (σιγὰ) Ναι . . . σὺ . . .
 ΓΕΝ. Καὶ διατί θέλετε νὰ μᾶς στερήσῃτε τῆς εὐχαρηστικῆς ταύτης, Κύριε ; Ἡμεῖς ἐγκαρδίως σὰς προσφέρομεν . . .
 ΜΑΥΡ. Ὅταν ἔχη οὕτω . . εὐχαρίστως δέχομαι (καθ' ἑαυτὸν) Εὐτυχής.
 ΔΙΞ. Ὀχουμάσια ! Ὅθ' ὀμιλήσωμεν περὶ τῶν νέων τῆς ἡμέρας. Ἄλλ' ἐν προκειμένῳ, θὰ εἴσατε βεβαίως εἰς κατὰστασιν νὰ μᾶς εἴπῃτε λεπτομερείας τινὰς περὶ τῆς ἐν Παρισίῳ εἰσόδου τοῦ περιφήμου ἐκείνου πλάνου . . σφόδρα βραδύου . . πῶς ὀνομάζεται ;
 ΜΩΡ. Ἰππότης τοῦ Ἐρυθροῦ Οἴκου.
 ΔΙΞ. Πράγματι.
 ΜΑΥΡ. Λέγεται ὅτι χθὲς τὸ ἐσπέρας εἰσηλθεν εἰς τὴν πρωτεύουσάν μετ' ἡμισφαιρίου καὶ σπινθηρομένου ἐπὶ τοῦ βραχίονος γυναικὸς τινος, λέγεται πρὸς τοῦτοισι ὅτι ἐν τῇ εἰσόδῳ τοῖς ἐξητηθήσαν τὰ ἐγγραφέα των, καὶ μὴ ἔχοντες αὐτὰ ὁ μὲν ἰππότης, ἵνα σωθῇ, ἰδραπεύτευσεν διὰ τινος παλατιοῦ ἔχοντος διττὴν εἰσοδον, ἡ δὲ γυνὴ ἔγεινεν ἄφροντος εἰς τοὺς σκοτεινοὺς διαδρόμους.
 ΜΩΡ. Ὄρα ! ἐξάρετα ! Καθότι πιθανὸν τὴν φορὰν ταύτην νὰ συλληφθῇ.
 ΜΑΥΡ. Ἐνδέχεται.
 ΜΩΡ. Συλλάβετέ τον, συλλάβετέ τον ! Εὐχαρίστως θὰ τὸν ἴδω ταρξασόμενον εἰς τὸν σάκκον !
 ΔΙΞ. Καὶ πρὸ παντὸς ἄλλου φρουρήτε καλῶς τὴν Κυρίαν Βέτο τὴν χῆρα Κ α π έ τ ο υ . . διότι ὁ ἰππότης ὅσας αὐτοῦ τὰς δυνάμεις θὰ μεταχειρισθῇ ὅπως σὰς τὴν ἀφραπάση.
 ΜΑΥΡ. Περὶ τούτου ἂς σκεφθῇ ἡ Ἀστυνομία τὸ κατ' ἐμὲ, ὅταν τύχῃ φρουρὰ εἰς τὸ Τέμπλον θέλω ἐκπληρώσει τὸ καθήκον μου.
 ΔΙΞ. Εὖγε, πολίτα, ζήτω ἡ πατρίς ! Μωράνδ, μέχρις ὅτου ὁ πολίτης Μαυρίκιος ἀποπερατώσῃ τὰς φιλοφρονήσεις του μετὰ τῆς συζύγου μου, ἂς ὑπάγωμεν νὰ ἐπισκοπῶμεν ὀλίγον εἰς τὴν οἰνοθήκην . . ἀναβλεπέμεθα πολίτα . . .
 ΓΕΝ. (καθ' ἑαυτὴν) Καὶ με ἀφίνει μόνην μετ' αὐτοῦ !
 ΜΩΡ. (σιγὰ πρὸς τὸν Δίξμερ) Τί εὐτυχῆς συνέντευξις !
 ΔΙΞ. (σιγὰ) Νομίζεις ;
 ΜΩΡ. (σιγὰ) Εἶμαι ἐβέβαιος ὁ ἄνθρωπος οὗτος θὰ μᾶς ἀνοίξῃ τὸν δρόμον . . .
 ΔΙΞ. Τῆς λαμπητόμου ! (ἐξέρχονται ἐκ τοῦ μέσου).

ΣΚΗΝΗ ΕΝΝΑΤΗ ΔΙΣΜΕΡ καὶ οἱ ἄνω.

ΓΕΝ. Κύριε, δι' ἐσπέρην καὶ με ἐκθέτετε . . .
 ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

ΜΑΥΡ. Ἐγὼ ; . . τίνι τρόπῳ ;
 ΓΕΝ. Φέρετε εἰσεῖτε ἐν τῷ δακτύλῳ τὸ δακτύλιον ὅπερ χθὲς τὸ ἐσπέρας σὰς ἔδωκε ὅτε ἐχωρίζεσθε . . .
 ΜΑΥΡ. (ἐξάγων τὸ δακτύλιον) Ναι εἶναι ἀληθές . . . συγχωρήσατε . . προσεβλήθη ἀιφνιδίως . . .
 ΓΕΝ. Καὶ εἴσατε πρὸς τοῦτοισι καὶ ἀδιάκριτος . . . παρέβητε τὴν ὑποσχασίν σας.
 ΜΑΥΡ. Ὄ ; πρὸς τοῦτο δὲν τὸ πιστεύω.
 ΓΕΝ. Ναι, καθότι μοὶ ὠρκίσθητε νὰ μὴ με ἐπικνίδητε πλέον. Τὸ δακτύλιον, ὅπερ ἐκρατεῖτε ὡς ἐνθύμιον, ὄφριε νὰ σὰς ἀρκέσῃ καὶ σὺς ἀπεναντίας ἔρχεσθε πρὸς ἀναζήτησίν μου . . .
 ΜΑΥΡ. Ἀπατάσθε ; χθὲς τὸ ἐσπέρας σὰς ὑπεσχέθη νὰ μὴ ἀνοίξῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς μέχρις οὐ ὑπερπηδήσῃτε τὰ ὄρια τῆς οἰκίας σας, καὶ θηηκευτικῶς ἐκρίτηκα τὸν λόγον μου. Ἄρ' ἐτέρου, τὸ δακτύλιον τοῦτο ὑπερξεν ἰσχυρὰ αἰτία νὰ ἐπιθυμῶ νὰ σὰς ἐπικνίδω. Μοὶ ἀπέλοι τὴν ὠραιότητά σας, τὰ θέληγτρά σας, μοὶ ἐνεθίμιζεν ὅτι μοὶ τὸ προσέφεραν ἡ χεῖρ σας ἔτρεμε καὶ ὀλίγον πρότερον ἢ καρδία σας ἐπαλλε παρὰ τῇ ἰδικῇ μου ! τὸ δακτύλιον τοῦτο μοὶ ἔλεγεν, ἐλθέ, σοὶ ὁμῶς ὅτι θὰ τὴν ἀνεύρη . . δὲν σὲ ἐλησμόνησε . . ὅθ' ἀσπασθῆναι τὴν τόλμην σου ἀλλὰ ἐὰν καὶ τὸ δακτύλιον τοῦτο δὲν μοὶ ἔδιδε θάρρος νὰ σὰς ζητήσω, δὲν ἠδυνάμην νὰ πράξω ἄλλως . . κ α θ ὅ τ ι σ ᾶ ς ἄ γ α π ῶ .
 ΓΕΝ. Ἄχ ! Κύριε, σιωπήσατε . . μὴ προσφέρετε λέξεις ἂς δὲν μοὶ ἐπιτρέπεται νὰ ἀκούσω . . εἴμαι ἐγγυχμος.
 ΜΑΥΡ. Καὶ εἶναι ἀληθές ; σὺς σύζυγος τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου ;
 ΓΕΝ. Ἄνθρωπος ὅστις με ἀγαπᾷ καὶ ἐν ὑπολήπτῳ μοι . . .
 ΜΑΥΡ. Καὶ τὸν ὁποῖον δὲν ἀγαπᾷτε . . (ἡ Γενοβέφα ταρασσεται) Ἄχ, ὅχι δὲν δύνασθε νὰ τὸν ἀγαπήσῃτε.
 ΓΕΝ. Καὶ διατί δὲν πρέπει ν' ἀγαπᾷ τὸν σύζυγόν μου ;
 ΜΑΥΡ. Διότι δὲν ἀρκεῖ νὰ φέρῃ τις τὸν τίτλον τοῦτον ὅπως ἀπολαύῃ τοῦ ἔρωτος γυναικὸς ὡς ὑμᾶς ; διότι ἐν τῷ ἔρωτι, ἀπαιτεῖται ὁμοιότης γεννήσεως, ἀνατροφῆς, πνεύματος, ἡλικίας ; διότι ὁ Δίξμερ εἶναι βάνυστος, χειρῶναξ, καὶ σὺς, ἄχ ! ὅχι, σὺς εἴσατε νέη, ὠραία, εἴσατε αὐτὴ ἡ ποίησις, αὐτὴ ἡ χάρις, καὶ εἶναι ἀδύνατον ν' ἀνήκῃτε εἰς τὴν ζῦμην του . . !
 ΓΕΝ. Ἄλλ' ἐὰν ἐγὼ δὲν ἀνήκω εἰς τὴν ζῦμην του, σὺς, ὡς δημοκρατικὸς, θὰ με μισήτε.
 ΜΑΥΡ. Αὕτη εἶναι ἴσως ἐπιπληξίς ἣν κάμνετε εἰς τὰς ἀρχάς μου.
 ΓΕΝ. Ὄχι, κύριε . . Ἄλλὰ τί βλέπω ; ἡ στολή σας εἶναι αἵματωμένη ! εἴσατε πληγωμένος ! . .
 ΜΑΥΡ. Δὲν εἶναι τίποτε τὸ ἐγχειρίδιον ἐνὸς τῶν φίλων τοῦ συζύγου σας μοὶ ἐπέφερον ἐλαφρὰν πληγὴν.
 ΓΕΝ. Πληγωμένος, καὶ ἐξ αἰτίας μου ! Ἄχ ! περιμείνατε (λαμβάνει μινώμικτρον καὶ ζητεῖ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ροὴν τοῦ αἵματος) Ἄλλὰ τὸ αἷμα ἐξκολλουθεῖ νὰ τρέχῃ . . Θεέ μου ! ἀνάγκη νὰ ζητήσω βοήθειαν.

ΜΑΥΡ. (λαμβάνων και φιλών την χερά της) "Οχι... μείνατε" τὸ ρινόμακτρον σας ἐπὶ τῆς πληγῆς μου θὰ ἦναι τὸ ἰσχυρότερον βάλσαμον! . . . (λομβώνει τὴν στολὴν τοῦ ἐγκλείων τὸ ρινόμακτρον)

ΓΕΝ. "Ὁ σύζυγός μου!" (ἀπομακρύνεται)

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ
ΓΕΝΟΒΕΡΑ καὶ ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ

Δ'Ξ (ἀκούσας τὰς τελευταίας λέξεις) Φίλοι, εἰς τὴν τράπεζαν οὐδὲν ἄλλο περιμένουσιν ἡ ὑμεῖς.

ΓΕΝ. Ἐλθετε πολῖτα. (σιγῆ) (Στηριχθῆτε εἰς τὸν ἑρχομόν μου καὶ προσποιηθῆτε ἀδιαφορίαν πρὸς χάριν!) (ἐξέρχονται)

Δ'Ξ. Καὶ θὰ ἐπιτρέψω ἵνα ὁ ἄνθρωπος οὗτος πλυσθῆ τὴν συζυγόν μου; θὰ διευκολύνω ἐγὼ αὐτὸς τὰς συνεντεύξεις τῶν; "Ὁ Μωρὰνδ διισχυρίζεται ὅτι ὁ Μουρίκιος θὰ ὑποβληθῆ τὰ σχέδιά μας. . . ὅμως νὰ τὸν ὑπαικώω εἰς ὄλα. . . καλῶς, θὰ ἵπικώω. Ἡ Γενοβέρα εἶναι ἐνάρετος σύζυγος;" ἡ τιμὴ μου οὐδένα τρέχει κίνδυνον. (ἐξέρχεται)

Τέλος τῆς Α'. πράξεως.

(ἐκ τοῦ ἰταλικῦ)

I. S. MANESSIS

ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ
ΤΗΣ
ΙΕΡΑΣ ΕΞΕΤΑΣΕΩΣ
ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ
ΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΩΝ ΙΕΡΕΖΕΤΑΣΤΩΝ
[συνέχ. ἔρρ σελ Ζ']

Ὁ ἀριθμὸς τῶν θυμάτων τῆς ἱερᾶς Ἐξετάσεως παρουσιάζει ἡμῖν μίαν τῶν ἀρχικῶν αἰτιῶν τῆς ἐρημώσεως τῆς Ἰσπανίας· διότι ἐάν ἐπὶ τῶν ἑκατομμυρίων κατοίκων, τοὺς ὁποίους τὸ ἱερεζεταστικὸν σύστημα ἀφῆρπασεν ἀπὸ τῆς χερσονήσου διὰ τῆς καθ' ὀλοκληρίαν ἀπελάσεως τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν ὑποδούλων καὶ βαπτισθέντων Μαύρων, προσθέσωμεν περὶ τὰς 500 χιλιάδας οἰκογενειῶν παντεργρωθεύσας ἕνεκα τῶν ἀπανθρώπων, κακουργωτάτων καὶ θρωφιδεστάτων ἐκτελέσεων τῶν ἀποφάσεων τοῦ ἱεροῦ δικαστηρίου, ἀναμφιβόλως θέλομεν εὑρεῖ ὅτι ἐάν δὲν ὑπῆρχε τὸ δικαστήριον τοῦτο, ἡ Ἰσπανία ἤθελεν ἔχει 12 ἑκατομμύρια κατοίκων περισσότερον τοῦ σημερινῦ πληθυσμοῦ, ὅστις ὑποτίθεται ἀνερχόμενος εἰς 11 ἑκατομμύρια.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ χώρα τῆς Γαλλίας δὲν εἶναι κατὰ πολὺ ἐκτενεστέρα ἐκείνης τῆς ἰσπανικῆς χερσονήσου, ἥτις, πρὸς τοὺς ἄλλους, ἔχει γῆν εὐρωατότεραν καὶ κλίμα ὠφελιμώτερον, ὡς ἀποδεικνύουσι τοῦτο ἡ τε ἀφθονία καὶ ποιότης τῶν οἴνων, τοῦ ἐλαίου καὶ τῶν

καρπῶν τοὺς ὁποίους παράγει. Ἡ μαρτυρία αὕτη ἀρκεῖ νὰ πείσῃ τινὰ ὅτι ἡ ἐν λόγῳ χώρα ἠδύνατο νὰ ἐκθρέψῃ τοὐλάχιστον 20 ἑκατομμύρια κατοίκων, ἔσους πράγματι ἠρίθμει ὅτε ἦτο διηρημένη εἰς ἑξ ἰσπανικὰς βασιλείας; τὴν τῆς Καστίλλας, Λεόνος, Γαλικίας, Πορτογαλλίας, Ἀραγωνίας καὶ Νουάρβας, καὶ εἰς ὀκτώ μωαμεθανικὰ κράτη, τὸ τοῦ Τολέδου, τῆς Σεβίλλας, Κορδόβης, Ἰλένης, Γρενάδας, Μουρικίως, Βαλεντίας καὶ Βαδαίτσας.

Ἀφ' ἑτέρου δὲν ἤθελεν εἶσθαι εὐκόλον νὰ ὄρισῃ τις ἀκριβῶς τὸν ἀριθμὸν τῶν θυμάτων κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ ἱεροῦ δικαστηρίου.

Ὁ Μουρίκιος ἀναφέρει ἐν τῇ ἱστορίᾳ αὐτοῦ ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1481, οἱ ἱερεζετασταὶ κατεδίκασαν εἰς ἀφροσιν (relaxation), ἰ.ε. εἰς τὸν διὰ τοῦ πυρὸς θάνατον 2,000 ἐνόχους· ἰσάριθμον δὲ αἱ εἰκόνας αὐτῶν ἐκάψαν, διότι ἡ ἀπέθανον πρὸ τῆς καταδίκης ἢ ἐδραπέτευσαν, καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν συγχωρηθέντων συνίστατο ἐκ 1,700. Εἶναι δὲ ἀποδεδειγμένον ὅτι ἡ καταδίκη τῶν τελευταίων συνίστατο εἰς μετάνοιαν καὶ σκληραπάτας· ποινὰς, μετὰξὺ τῶν ἐποίων ἀναπόφευκτος ἦτο ἡ ἀτίμωσις, ἡ μακροχρόνιος κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον κάθειρξις καὶ ἡ δήμευσις τῆς περιουσίας.

Τὰ ἔργα πίστεως ἢ αἱ διὰ τοῦ πυρὸς θανατικαὶ ἐκτελέσεις (auto da fe) τοῦ καιροῦ ἐκείνου ἐν Σαραγούσῃ, καὶ Τολέδῳ μᾶς ὑποχρεοῦσι νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἕκαστον δικαστήριον τῆς ἱερᾶς Ἐξετάσεως ἐξετέλει, τοὐλάχιστον, τέσσαρας κατ' ἔτος τοιαύτας, διότι ἀξανακίνομεν ὑπερβαλόντως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν καταγγελλέντων, οἱ δικασταὶ ἠναγκάζοντο νὰ διδώσιν ἐσπευσμένως πέρασ εἰς τὰς διαδικασίας, ὅπως κενώσωσι τὰς θέσεις, καθιστῶντες οὕτω τὴν μέν φάλαγγ αὐτῶν εὐκολωτέραν, τὴν δὲ διατροπὴν τῶν ὀλογοδαπανωτέρων.

Τὰ δικαστήρια τῶν ἐπαρχικῶν διοργανώθησαν βαρμηδόν· πρῶτον ἦτο ἐκεῖνο τῆς Σεβίλλας, ἀκολούθως κατὰ τὸ ἔτος 1483 ἐκεῖνο τῆς Κορδόβης, Ἰλένης, καὶ τοῦ Τολέδου. Κατὰ τὸ 1485 ἐγκαθιδρύθη ἡ ἱερὰ Ἐξέτασις εἰς Ἐξτρεμαδούραν, Βαλλαδολίδην, Καλαχόβραν, Μουρικίαν, Κουέγκαν, Σαραγούσαν καὶ Βαλεντίαν Βισεχώρτας δὲ κατὰ τὸ 1487 εἰς Βαρκελώνην, Ματίόρκαν καὶ Γρενάδαν ἐπὶ Καρόλου Β'. καὶ εἰς Γαλικίαν ἐπὶ Φιλίππου Β'· καίτοι ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ πόλει πρὸ καιροῦ ἦτο εἰς ἱερεζεταστικὸν ἐκ τοῦ δικαστηρίου τοῦ Τολέδου. Οὐδὲν ἀναφέρομεν περὶ τῶν δικαστηρίων τοῦ Μεξικῦ, τῆς Λίμας καὶ Καρθαγένης ἐν Ἀμερικῇ, οὔτε περὶ ἐκείνων τῆς Σικελίας καὶ Σαρδηνίας, διότι ἂν καὶ ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ γενικοῦ ἱερεζεταστοῦ τῆς Ἰσπανίας καὶ εἰς τὸ ὑπέριστατον συμβούλιον τῆς ἱερᾶς Ἐξετάσεως, οὐχ ἦττον δὲν δύναται νὰ ἔχη τις, τοὐλάχιστον προσεγγίζουσαν ἀπρίθμησιν ἢ διὰ τὰ δικαστήρια τῆς χερσονήσου καὶ τῶν πλεσίον νήσων.

Ἀνδρέας Βερναλδέξ ἱστορικὸς σύγχρονος, καὶ ἀφωσιωμένος εἰς τὸ νεοσύστατον καθίδρυμα ὡς ἦτο ὁ ἐλευθ

νόμος τοῦ δευτέρου γενικοῦ ἱερεζεταστοῦ, ἀναφέρει ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν Κ α θ ο λ ι κ ῶ ν Β α σ ι λ ῆ ω ν, ὅτι ἀπὸ τοῦ ἔτους 1482 ἕως τέλους τοῦ 1489, ἐκάψαν ἐν Σεβίλλᾳ πλέον τῶν 700 ἀτόμων, καὶ ὑπεβλήθησαν εἰς μετάνοιαν οὐχὶ ὀλιγώτερα τῶν πεντακισχιλίων. Οὐδεμίαν μείναν ποιεῖται περὶ τῶν εἰκόνας καέντων.

Παρατηρήσαμεν ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1481 ὁ ἀριθμὸς τούτων ἦτο ἴσος πρὸς τὸν ἐπὶ τῆς ἀπολεσθέντων θυμάτων. Ἄλλ' ἴν' ἀπομακρύνωμεν πᾶσαν ἰδέαν ὑπερβολῆς, δὲν ὑποθέτομεν ἢ τὸ ἡμισυ τοῦ ἀριθμοῦ. Δύναται ὅθεν νὰ λεχθῆ μετὰ ἐσβαίωτος ὅτι κατ' ἔτος ἐν Σεβίλλᾳ ἐκάοντο 88 αὐτοπροσώπως, 44 εἰς εἰκόνας καὶ 625 ὑπεβάλλοντο εἰς μετάνοιαν (penitenziali), ὧν τὸ ὀλικὸν ποσὸν ἀνέρχεται εἰς 757 θύματα ἐτήσια.

Εἰς τὸ ἐν Σεβίλλᾳ παλάτιον Triana, τὸ ὅποιον ἦτο προσδιορισμένον διὰ τὸν πρόεδρον τοῦ δικαστηρίου τῆς ἱερᾶς Ἐξετάσεως, κατὰ τὸ ἔτος 1524 ἐξετέθη ἐπιγραφὴ, δι' ἧς ἐσβαίωτο ὅτι ἀπὸ τοῦ 1492, καθ' ὃ ἐξεδιόχθησαν οἱ Ἑβραῖοι, ἕως τοῦ 1524, ἐκάψαν κατὰ διαταγὴν μόνον αὐτοῦ τοῦ δικαστηρίου περὶ τὰς 500 αὐτοπροσώπως, περὶ τοῦ; 500 εἰς εἰκόνας καὶ περὶ τοῦ; εἰκοσάκισχιλίου ὑπεβλήθησαν εἰς μετάνοιαν· ὅθεν εἰς τὸ διάστημα τῶν 32 ἐτῶν ἐκάοντο ἐτησίως, 38 αὐτοπροσώπως, 16 εἰς εἰκόνας καὶ 673 μετενοῦν. Διὸ ἐλλόγως δύναται τις νὰ παραδεχθῆ τὸ αὐτὸ ποσὸν καὶ διὰ τὰ λοιπὰ ἱεροδικαστήρια τοῦ βασιλείου· ἀλλ' ἡμεῖς δὲν θέλομεν παραδεχθῆ ἢ τὸ ἡμισυ τοῦ ἀριθμοῦ τούτου, ὑποθέτοντες ὅτι ἕνεκα τοῦ ἐμπορίου ὑπερ ἦτο ἐκτεταμμένον εἰς τὸ βασιλεῖον τῆς Καστίλλας, κατῶκουν ἐκεῖ περισσότεραι οἰκογενεαὶ καταγόμεναι ἐξ ἰσραηλιτικῆς ἢ ἀλλαχόσε.

Συγκριτικῶς τῶν τριῶν ἐτῶν 1490, 91 καὶ 92, μετὰξὺ τῆς ἐποχῆς περὶ ἧς ἀναφέρει ὁ Bernaldez καὶ τῆς ἐποχῆς τῆς τοῦ Παλατίου Triana ἐπιγραφῆς, δύναται τις νὰ παραδεχθῆ τὸ ἀνάλογον ἀποτέλεσμα τῆς προηγουμένης ἐκτασεως· ἡμεῖς ὅμως θέλομεν ἀποδεχθῆ τὸ διδόμενον τῶν 32 ἐτῶν θεωρουμένων ἀπὸ τῆς ἐπιγραφῆς, διὰ τὸν λόγον ὅτι ὁ λογισμὸς οὗτος διδοὶ ὀλιγώτερον ἀριθμὸν θυμάτων.

Τοιαῦται εἶναι αἱ βάσεις ἐφ' ὧν στηριχθήσεται ἡ ἀπαρίθμησις τῶν καταδικασθέντων ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Ἐξετάσεως κατὰ τὴν πρώτην δεκαοκταετίαν τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς Παραδεχόμενοι ἀφ' ἑτέρου, τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ὡς εἰ ἀνήκε καθ' ὀλοκληρίαν εἰς τὴν διοίκεισιν τοῦ πρώτου γενικοῦ ἱερεζεταστοῦ Torquemada (*)

(*) Th, Ce-Torquemada ἢ Torre-Qnemada (καίνομος πύργος) πρῶτος ἱερεζεταστής ἐν Ἰσπανίᾳ ἔγεν. ἐν Valladolid τὸ 1420 καὶ ἀπέθανε τὸ 1498. Κατὰ τὴν ἐξίστησιν τῶν καθολικῶν του ὡς ἱερεζεταστής ἀνέδειξεν ὑπερβάλλουσαν αὐστηρότητα καταντῶσαν ὄντως θηρωδίαν. Οὗτος συνεβούλευσε τὴν κατὰ τὸ ἔτος 1492 συμβάσαν ἔξωσιν τῶν Ἑβραίων ἐκ τῆς Ἰσπανίας. Ὁ ἱερεζεταστής κατεδίκασεν 8,800 ἄτομα εἰς θανατικὴν ποινὴν καὶ περὶ τὰς 100,000 εἰς ἦττον ἐλαφρωτέρας ποινὰς!!!

ΙΛΑΚΣΒΑΤΕΛΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

διότι, εἰ καὶ οὗτος δὲν ἀνέλαβε τὰ καθήκοντά του ἢ κατὰ τὸ ἔτος 1483, οὐχ ἦττον νομίζομεν ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπαχθῶσι τὰ δύο πρῶτα ἔτη 1481 καὶ 82 καὶ τὸ ἔτος 1483 εἰς τὴν διοίκησιν του, ἐπειδὴ ἦτο εἰς τῶν ὑπὸ τοῦ Ποντίφηκος διοριζομένων ἱερεζεταστῶν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, καθ' ὄλον τὸ βασιλεῖον τῆς Καστίλλας δὲν ὑφίστατο ἢ ἐν μόνον δικαστήριον ἐδρεῦον ἐν Σεβίλλᾳ, τὸ ὅποιον κατὰ τὸν ἱστορικὸν Mariana, ἔκαυσε, εἰς τὸ διάστημα ἑνὸς ἔτους, πλέον τῶν 2,000 αὐτοπροσώπως, ἰσάριθμους εἰς εἰκόνας, ἀντὶ τῶν ἦδη ἀποθανόντων ἢ φυγόντων καὶ ὑπέβαλε 47.000 ἄτομα εἰς πολυσιδεῖς μετάνοιαν· ἦτοι ἐν ὄλῳ 21,000 εἰς ἐν ἔ τ ο ς. Ἀποσιωπῶμεν δὲ τοὺς ἀπολεσθέντας εἰς τὸ βασιλεῖον τῆς Ἀραγωνίας, ἔνθα ἡ ἀρχαία ἱερὰ Ἐξέτασις ὑπῆρχεν ἐν πλήρει αὐτῆς ἐνεργείᾳ.

Κατόπιν τοιούτων βάσεων, ἐν Σεβίλλᾳ κατεδικάσθησαν 88 εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν (ἐκάψαν), 44 εἰς τὴν δευτέραν (ἐκάψαν αἱ αὐτῶν εἰκόνας), καὶ 625 εἰς τὴν τρίτην (ὑπεβλήθησαν εἰς κανόνα μετάνοιαν) τὸ ὄλον 757. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἐσέτι ἐνήργει μόνον τὸ δικαστήριον τοῦτο τῆς Καστίλλας, διότι ἐκεῖνα τῆς Ἀραγωνίας, Καταλωνίας, Βαλεντίας καὶ Ματίόρκας, ὑπάγοντο εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἀρχαίου ἱεροδικείου.

Κατὰ τὸν ρηθέντα τρόπον τοῦ λογιζέμεν, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Σεβίλλᾳ θυμάτων κατὰ τὸ ἔτος 1482 εἶναι ὁ αὐτός.

Ἡ ἱερὰ Ἐξέτασις ἤρξατο ἐν Κορδόβῃ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος 1482, καὶ εἶναι πιθανώτατον νὰ κατεδίκασε τόσους ὅσους εἶχε καταδικάσει κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος, τὸ δικαστήριον τῆς Σεβίλλας· οὐχ ἦττον θέλομεν μετριάσει τὸν ἀριθμὸν κατὰ τὸ δέκατον μέρος, ἵνα μὴ ἀπομακρυθῶμεν τοῦ παραδεχθέντος συστήματος τῆς μετρίωτος. Διὸ λογιζόμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τούτου καταδικασθέντων εἰς μόνον 2,100 θύματα, ἰ.ε. 200 καέντας αὐτοπροσώπως, 200 εἰς εἰκόνας καὶ 1,700 ὑποβληθέντας εἰς μετάνοιαν.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἰδρύθη καὶ τὸ ἐν Ἰλένῃ ἱεροδικεῖον. Τὸν ἀριθμὸν τῶν θυμάτων τοῦ δικαστηρίου τούτου ὑποθέτομεν ἴσον τῶν τοῦ ἀνωρηθέντων δύο τῆς Κορδόβης καὶ Σεβίλλας. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἀνηγήθη καὶ τὸ τοῦ Τολέδου ἐν Σιουδαδρεάλη, τούτου δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν θυμάτων εἶναι ἴσος τῶν ἐν Κορδόβῃ καὶ Ἰλένῃ δικαστηρίων.

Ἀνακεφαλαιοῦντες εὐρίσκομεν, ὅτι τὰ τέσσαρα ἱεροδικεῖα τῆς Καστίλλας κατεδίκασαν κατὰ τὸ ἔτος 1483, ἐν ὄλῳ θύματα 7,019· τούτέστιν 648 ἔκαυσαν αὐτοπροσώπως, 644 εἰς εἰκόνας αὐτῶν καὶ 1727 ἐπέβαλλον εἰς μετάνοιαν.

Τὰ ἐν Σεβίλλᾳ θύματα τοῦ ἔτους τούτου ἀνάγονται καὶ εἰς τὰς τρεῖς κατηγορίας, δηλ. 88, 44 καὶ 625 εἰς μετάνοιαν, ἐν ὄλῳ 757. Διὰ τὸ ἐν Κορδόβῃ δικαστήριον δὲν θέλομεν παραδεχθῆ ἢ τὸν ἡμισυ ἀριθμὸν τῶν ἀνωτέρω θυμάτων. Τὸν δὲ ἀριθμὸν τοῦ ἐν Κορδόβῃ δικαστηρίου θέλομεν λογιζέει καὶ διὰ τὰ ἐν Ἰλένῃ καὶ Τολέδῳ ἱεροδικεῖα.

Διὰ τὰ τέσσαρα δικαστήρια ὁμοῦ, κατεδίκασαν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ἐν ὄλῳ 1891 δηλ. 200 ἔκαστον αὐτοπροσώπως, 140 εἰς εἰκόνας καὶ 1561 ἐπέβζλον εἰς διαφόρους μετανοίας.

Τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν θυμάτων ἔσχομεν ἐν Σεβίλλῃ εἰς τὸ ἐπόμενον ἔτος δηλ. 88, 44 καὶ 625, ἐν ὄλῳ 757. Διὰ δὲ τὰ ἐν Κορδόβῃ, Ίαένῃ καὶ Τολέδῳ δικαστήρια, ἀκολουθοῦντες ὅσα ἀνωτέρω παρελέχθημεν, ἔχομεν δι' ἑκάστην πόλιν 378 ἐτήσια θύματα, δηλ. 44 ἐν τῇ ἀ. κατηγορίᾳ, 22 ἐν τῇ β' καὶ 312 ἐν τῇ γ'.

Τὰ δικαστήρια τῆς Βαλλαδολίδος, Ἐξτρεμαδούρας, Μουρκίας, Καλαχόρρας, Στραχώσας καὶ Βαλεντίας ἐνιδρύθησαν καὶ διοργανώθησαν κατὰ τὸ ἔτος 1485. Εἰς ἕκαστον δὲ τῶν δικαστηρίων τούτων προσδιρίζομεν ἐν ὄλῳ θύματα 2,100 δηλ. 200 εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν, ἰσαριθμοῦς εἰς τὴν δευτέραν καὶ 170 εἰς τὴν τρίτην.

Ὁ ἀριθμὸς πᾶν θυσιασθέντων ὑπὸ τῶν δέκα δικαστηρίων κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀνέρχεται εἰς 1420 καὶ ἄλλας αὐτοπροσώπως, 1310 καὶ ἄλλας εἰς εἰκόνας καὶ 10,200 μετανοοῦντας (penitenziati) ἐν ὄλῳ 12,930. Εἰς Σεβίλλαν κατεδικάσθησαν τὸ ὄλον 761 ἦτοι 88, 48 καὶ 625. Εἰς Κορδόβην, Ίαένῃ καὶ Τολέδον κατεδικάσθησαν ἐν ὄλῳ 1,134 δηλ. 378 δι' ἑκάστην πόλιν καὶ 44 εἰς τὴν ἀ. κατηγορίαν, 22 εἰς τὴν β' καὶ 312 εἰς τὴν γ'. Εἰς Βαλλαδολίδην, Λερένην, Μουρκίαν, Λογρόνιον, Στραχώσαν καὶ Βαλεντίαν ἀριθμοῦμεν ὅσους εἰς Κορδόβην, Ίαένῃν καὶ Τολέδον.

Ὅθεν διὰ τὰ δέκα δικαστήρια ἔχομεν 484 καταδικασθέντας ἐν τῇ ἀ. κατηγορίᾳ, 242 ἐν τῇ β' καὶ 3433 εἰς τὴν γ', ἐν ὄλῳ 4159.

Τὸ ἐπόμενον ἔτος τ' ἀνωρθεύοντα δέκα δικαστήρια κατεδίκασαν ἐπίσης ἰσαριθμοῦς. Πρὸς δὲ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἤρξαντο τὰς λειτουργίας των καὶ ἕτερα δύο ἱεροδικεῖα, τὸ μὲν ἐν Βαρκινώνῃ, τὸ δὲ ἐν Μαϊόρκα, καταδικάζοντα ἕκαστον κατ' ἔτος 1400, δηλ. 200 εἰς τὴν ἀ. κατηγορίαν, ἰσαριθμοῦς εἰς τὴν β' καὶ 1700 εἰς τὴν γ'.

Διὰ τὴν δωδεκάδα ταύτην τῶν Δικαστηρίων, καθ' ἃ ἀνωτέρω ὑπελογίσασμεν, ἔχομεν ἐν ὄλῳ τὸν ἀριθμὸν 8, 359 θυμάτων, ἦτοι 884 εἰς τὴν ἀ. κατηγορίαν, 642 εἰς τὴν β' καὶ 6,833 εἰς τὴν γ'.

Ἐν Σεβίλλῃ παρουσιάζεται ἡμῖν ὁ ἀριθμὸς 757 ἐν ὄλῳ, ἦτοι 88 εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν, 44 εἰς τὴν δευτέραν καὶ 625 εἰς τὴν τρίτην. Εἰς δὲ τὰ λοιπὰ ἑνδεκά ἱεροδικεῖα εὐρίσκομεν 44, 22 καὶ 312 εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν ἐν ὄλῳ 378 ἀνά ἕκαστον δικαστήριον.

Ἀνακεφαλαιοῦντες, εὐρίσκομεν ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπὸ τῶν δώδεκα δικαστηρίων καταδικασθέντων ἀνέρχεται εἰς 5375 δηλ. 572 ἑκάσταν αὐτοπροσώπως, 286 εἰς εἰκόνας καὶ 4507 ὑπεβλήθησαν εἰς μετανοίαν.

Τὸ καταστατικὸν τῶν θυμάτων τῶν ἀνωτέρω δικαστηρίων διὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος ἔσται ἰσαριθμὸν.

Ἐνταῦθα λήγουσιν αἰεὶ ὑπὸ τῶν συγχρόνων ἱστοριογράφων Bernaldez καὶ Mariana, χορηγοῦμενα πληροφορίαι:

Πιστοὶ ὄντες εἰς τὴν τοῦ Παλατίου Triana ἐπιγραφὴν, ἔχομεν τὸ διδόμενον ὅτι ἐν Σεβίλλῃ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ἑκάσταν αὐτοπροσώπως 32, 16 εἰς εἰκόνας καὶ 625 κατεδικάσθησαν εἰς σκληρωτάτας μετανοίας* δηλ. ἐν ὄλῳ 673 θύματα. Ἡ ἀπαιριθμησις αὕτη ἠδύνατο νὰ ἐξακολουθήσῃ καὶ συμφώνως τῶν ἱστορουμένων ὑπὸ τοῦ Bernaldez, διότι, κατὰ τὸ κείμενον τῆς ἐπιγραφῆς, τὸ ἐξαχόμενον ὅπερ ἐλάβομεν δὲν δύναται νὰ ἔχη ἀρχὴν ἢ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1493, τῆς ἀπελάσεως τῶν Ἑβραίων συμβάσει κατὰ τὸ 1492. Ἄλλ' ἵνα μὴ παρεξωμεν τὴν ἐλαχίστην ὑποψίαν ὑπερβολῆς, παραδεχόμεθα τὰ ἐκ τῆς ρηθείσης ἐπιγραφῆς ἐξαχόμενα τοῦθ' ὅπερ καὶ κατὰ πολλὰ ἑλαττοὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν θυμάτων.

Τὸ αὐτὸ σύστημα ἑλαττοῦ προσέτι κατὰ τὸ ἡμισυ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν Σεβίλλῃ καὶ λοιπῶν ἑνδεκά ἱεροδικείων, ἀνάγον αὐτὰ εἰς 16, 8 καὶ 312 δι' ἕκαστον δικαστήριον.

Ὅθεν τὰ 42 ἱεροδικεῖα ὁμοῦ ἔσχομεν τὸ ἔτος τοῦτο 208 καταδικασθέντας εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν, 104 εἰς τὴν δευτέραν καὶ 4,057 εἰς τὴν τρίτην, ἐν ὄλῳ 4,369 θύματα.

Ἀκολουθοῦντες πιστῶς τὸ σύστημα ὅπερ παρεδέχθημεν, ἐξάγομεν ὅτι κατὰ τὴν τελευταίαν ἑκταετίαν τοῦ Ἱερεξταστοῦ Torquemada, κατεδικάσθησαν ἐν ὄλῳ 34, 952, ἦτοι 1,664 εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν, 842 εἰς τὴν δευτέραν καὶ 32,456 εἰς τὴν τρίτην. Ἐκ δὲ τῆς ἀθροίσεως ὄλων τῶν μερικῶν διδομένων, ἐξάγεται ὅτι ἡ Ἱερὰ Ἐξέτασις ἐν Ἰσπανίᾳ εἰς τὸ διάστημα τῆς πρώτης δεκαεταετίας τῆς ἐγκαθιδρύσεως αὐτῆς καὶ ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Ἱερεξταστοῦ Torquemada ἐθάνατωσαν ἐν τῷ μέρει τοῦ πυρός καὶ τῶν φλογῶν 8800 αὐτοπροσώπως, 6,500 εἰς εἰκόνας καὶ 90,004 ἐπέβζλιν εἰς πολυειδεῖς σκληρωτάτας μετανοίας, ὥστε τὸ ὄλον τῶν θυσιασθέντων ἀνέρχεται εἰς 105,304 !!!

Ὁ ἱστορικὸς Mariana διὰ τινος ἐπιστολῆς αὐτοῦ πρὸς τὸν Κύριον De-Martana καὶ ἐν τῷ ὀγδόῳ κεφαλαίῳ τῆς ἱστορίας του παρουσιάζει μεγαλείτερον τὸν ἀριθμὸν τῶν τῆς Ἱερᾶς Ἐξέτασεως θυμάτων, διότι συμπεριέλαβε καὶ τὸ ἐν Κουέγκα Ἱεροδικαστήριον μεταξὺ τῶν τότε ὑφισταμένων, ἐνῶ ἀποδεικνύεται ὅτι τὸ ρηθὲν δικαστήριον δὲν ἀπεχωρίσθη τοῦ τῆς Μουρκίας ἕξ κατὰ τὸ ἔτος 1513.

Ἐάν, ὡς βίσεις τῶν ἡμετέρων ἐξαχόμενων, ἐλαμβάνομεν τὰς ἐν Τολέδῳ καὶ Στραχώσῃ ἐκτελέσεις, ἠθέλωμεν ἔχει τριπλάσιον διδόμενον θυμάτων, ἐπειδὴ εἰς τὸ διάστημα ἐκτὼ ἐτῶν κατεδικάσθησαν ὑπὸ τῶν Ἱερεξταστῶν εἰς Τολέδον 6,341, ἦτοι 792 θύματα κατ' ἔτος, μὴ συμπεριλαμβανομένης τῆς πληθῆος τῶν δι' ἄλλων ἔργων πίστεως (auto da-fé) θανατωθέντων καὶ οἷτινες δὲν εἶναι ἐγγεγραμμένοι εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ ὄλου συγγραφῆως ἐρευνηθέντα ἐν ταῖς ἀρχαῖς βιβλίαις. Παραδεχόμενοι ὅθεν τ' αὐτὰ καὶ διὰ τὰ λοιπὰ δικαστήρια, ἠθέλωμεν ἔχει ἐξαχόμενον

κατὰ 2/3 ὑπερέχοντα ἐκείνου τὸ ὅποσον παρεδέχθημεν. Ἐλπίζομεν ὅτι μετὰ τὴν παρατήρησιν ταύτην οὐδεὶς θέλει κατηγορήσει τὸν ἱστοριογράφον Mariana ἀξάνοντα τὸν ἀριθμὸν τῶν θυμάτων.

(κατὰ τὸν ἱστορικὸν Πέτρον Ταμβουρίνην)

Κερκύρα.

(ἀκολουθεῖ)

Α. Κ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ.

ΕΠΙΣΤΟΛΙΜΙΑΙΑ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

πρὸς τὸν ἀρχαιολόγον κ. Ὁθωνα Ρεϊμάνον,
μέλους τῆς ἐν Ἀθήναις Γαλ. Σχολῆς.

Ἀξιότιμε φίλε, κ. Ὁθων Ρεϊμάν.

Μετὰ θυμηδίας ἀναπολώ εἰς τὴν μνήμην τὰς κατὰ τὴν ἐνταῦθα ἀρχαιολογικὴν ἐκδρομὴν σου σπουδαίως συνδιαλέξεις με, οὐδ' ἐλησμόνησα τὴν ὁποίαν σοὶ ἔδωκα ὑπόσχεσιν ὅτι θέλω σοὶ γράψαι πληροφορίας τινὰς περὶ τοῦ ἀρχαίου τείχους, ὅπερ διέρχεται ἐξ Ἀγίας Μαρίνης, καὶ διευθύνεται πρὸς τὴν Νήρικον (νῦν χωρίον Καλιγόνι), καθὼς προσέτι καὶ περὶ τῶν ὄσων διὰ τῆς μελέτης μου ἤθελα ἀνεύρει περὶ τοῦ ἐν Κεφαλληνίᾳ ἀδομένου ἄσματος, ἀφορῶντος τὸν καταστρεπτικὸν ἐκείνου δράκοντα. Ἴδου νῦν διὰ τῆς παρουσίας μου ἔρχομαι νὰ ἐκπληρώσω κατὰ τὸ δυνατόν τὴν ὑπόσχεσίν μου, καίτοι συναισθάνομαι ὅτι δὲν θὰ δυνηθῶ νὰ εὐχαριστήσω ὀλοσχερῶς τὸν εὐγενῆ πόθον σου.

Α'.

Ἐκ τῆς Βορείου πλευρᾶς τῆς νήσου μας, τοῦτέστιν ἐκ τῆς θέσεως, ὅπου κείται ὁ ναὸς τῆς Ἀγ. Μαρίνης (περὶ 1]2 ὄραν ἀπὸ τῆς πόλεως Ἀγ. Μαύρας), ἀρχοῦνται λείψανά τινά παναρχαίου τείχους συγκειμένου ἐκ μεγάλων λίθων τετραγώνων, συνηρμοσμένων διὰ μόνου τοῦ βάρους των, ἀνευ ἀσβέστου. Ταῦτα διευθύνονται πρὸς μεσημβρίαν, καὶ περατοῦνται εἰς τὴν ἀρχαίαν Νήρικον, διακοπτομένης ἐνίοτε τῆς σειρᾶς των, ἕνεκα τῶν κατὰ καιροῦς γενομένων καταστροφῶν. Ἐκ τῆς αὐτῆς θέσεως Ἀγ. Μαρίνης, δευτέρῃ σειρᾷ τῶν αὐτῶν τειχῶν, κάθετος ἐπὶ τῆς πρώτης, διευθύνεται πρὸς Δυσμὰς κατὰ τὸ βουνὸν, ἐφ' οὗ κείται ἡ Μονὴ τῆς Παναρωμένης. Βαδίζοντες δὲ πρὸς Μεσημβρίαν μέχρι τῆς θέσεως τοῦ Ἀγ. Θωμᾶ, εὐρίσκομεν ἐκεῖ τρίτην σειρὰν, παράλληλον τῆς δευτέρας, διευθυνομένην κατὰ τὸ βουνὸν, ἐφ' οὗ κείται τὸ χωρίον Ἀπόλπενα. Τὴν περιγραφὴν ταύτην διασπρνίζει ἀρκούντως τὸ ἐπισυναπτόμενον σχεδιάσμα (*).

Τὰ λείψανα ταῦτα, ὡς ἐκ τοῦ εἶδους τῆς τειχοδομίας των, ἀνάγονται βεβαίως εἰς τὴν αὐτὴν ἐποχὴν, εἰς τὴν

(* Παραλείπομεν τὸ σχεδιάσμα, ὡς μὴ ἔχοντες πρόχειρα τὸ εἶδος αὐτοῦ ἀπογράψαν αὐτὸ.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

καὶ ἐκεῖνα τῆς ἀρχαίας Λευκάδος, ἄπερ ἐπεσκέφθημεν, τοῦτέστιν ἀνάγονται περὶ τὸ 1650 π. Χρ. ὅτε οἱ Κορίνθιοι ἀπέκτισαν εἰς τὴν νήσον μας. Ἐχρησίμευσεν δὲ πιθανῶς ὡς προκυμᾶ, καθ' ὅσον εἰκάζεται ἐκ τῶν περὶ αὐτὰ κατὰ καιροῦς ἀνασκαπτομένων κογχυλῶν. Ταῦτα αὐτὰ εἶναι ἡ γνώμη μου, ἥτις συμφωνεῖ τῇ τοῦ ἀρχαιολόγου Γουδισῶνος, ὅστις ὅμως σφάλλεται ὀνομάζων τὰ τείχη ταῦτα Κυκλώπεια.

Τούτων οὕτως ἐχόντων συνάγεται ἐναργῶς, ὅτι τὸ βόρειον τοῦτο μέρος τῆς νήσου ἦτο ποτὲ κατωκημένον, οὐδεὶς ὅμως συγγραφῆς μνημονεύει τὴν αἰκίαν ταύτην. Οὐχ ἤττον δὲ φαίνεται πολὺ πιθανόν, ὅτι αὕτη ἐγένετο κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, καθ' οὓς καὶ ἡ τῆς ἀρχαίας Λευκάδος, διότι πλὴν τῶν τειχῶν τούτων, ἕτινα ὁμοιάζουσι καθ' ὅλα μὲ τὰ τῆς ἀρχαίας Λευκάδος, σώζονται προσέτι καὶ λείψανα οἰκιῶν καὶ τάφων τῆς αὐτῆς ἐποχῆς. Ἐκ τῶν λειψάνων δὲ τούτων τὰ ὁποῖα εἰσὶν ἐλάχιστα σχετικῶς πρὸς τὰς μεγάλας ἐκτάσεις, ἃς περικλείουσι τὰ εἰρημένα τείχη, δυνάμεθα μετὰ πολλῆς πιθανότητος νὰ εἰκάζομεν ὅτι οἱ Κορίνθιοι, ἅμα ἐγένοντο κύριοι τῆς νήσου (περὶ τὸ 650. πρ. Χ), ἀπεπειράθησαν μὲν τὸ πρῶτον νὰ οἰκοδομήσωσιν ἐνταῦθα τὴν πόλιν των. Ἴδόντες ὅμως μετ' οὐ πολὺ ὅτι τὸ μέρος τοῦτο τῆς νήσου ἦτο σφόδρα ἐλῶδες, καὶ κατεκλύετο συχνάκις ὑπὸ τοῦ χειμάρρου (τοῦ νῦν Βάρδα καλουμένου), πρὸς ἀποστόμωσιν τοῦ ὁποῖου ἀνήγειρον ἴσως καὶ τὸ πρὸς τὴν Ἀπόλπεναν τείχος, ἐξ οὗ αὐτὸς κατέρρεεν, ἐγκατέλειπον τὸ ἔργον ἡμιτελές, καὶ μεταβάντες παρὰ τῇ ἀρχαίᾳ Νήρικῳ, ὠκοδόμησαν ἐκεῖ τὴν πόλιν Λευκάδα.

Τοιαῦτα εἰσιν, φίλε, αἱ μόναι πληροφορίαι, τὰς ὁποῖας περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἠδυνήθη νὰ σοὶ ἀποστείλω, φρονῶν ὅτι ἡ περὶ τὰ ἀρχαῖα ἐμπειρία σας θὰ δυνηθῇ νὰ τὰς συμπληρώσῃ.

Β'.

Ἐρχομαι νῦν νὰ ἐκπληρώσω καὶ τὴν δευτέραν ὑπόσχεσίν μου, ἀφορῶσα τὴν διαφώτισιν τοῦ δημοτικοῦ ἐκείνου ἄσματος, τοῦ σωζομένου εἰσέτι ἀνεκδότου εἰς τὸ στόμα τοῦ Κεφαλληνικοῦ λαοῦ. Πρῶτοι ὄψεσ, ἀν δὲν σφάλλω, ἐφροντίσατε νὰ λάβητε ἀντίγραφον αὐτοῦ, ὅπερ καὶ εἰς ἐμὲ κατὰ τὴν ἐνταῦθα διαμονήν σας διεκοινώσατε. Ἐπειδὴ δὲ κρίνω ὠφέλιμον, πρὶν ἢ ἐπιληφθῆ τοῦ κυρίου θέματός μου, νὰ ἐπιφέρω αὐτῷ γλωσσικὰς τινὰς διορθώσεις καὶ ἄλλας παρατηρήσεις, διὰ τοῦτο δὲν στοχάζομαι περιττὸν νὰ τὸ καταχωρίσω ἐνταῦθα. Ἴδου αὐτό.

Δώδεκα υἱοὶ τοῦ Διγενῆ

ἔπανε νὰ κυνηγήσω.

Ἐπῆγαν ἔς τὸν πατέρα τοῦ

νὰ πάρουν τὴν εὐχὴν τοῦ [γρ. εὐχῆ του].

Ἐσύρτε, παιδιὰ μου, ἔς τὸ καλὸ,

σύρτε ἔς τὴν εὐχὴν μου [γρ. εὐχῆ μου].

«κ' από τοῦ [γρ. κη ἀπ' τοῦ] Ἐλάτου τὸ βουνό, (1)
 ἐκεῖθεν μὴ περάσῃς [γρ. ἐκεῖθε μὴν περάσῃς],
 «γιατί ἦναι ἓνα [γρ. γιατί' εἶν' ἓνα] κανὸ θηριό,
 «καὶ θά σὰς φάει ὅλους»

Ἐκεῖνοι ἐπαρήκουσαν [γρ' ἐπαράκουσαν]
 τὰ λόγια τοῦ πατρός των (γρ. τοῦ πατέρα),
 κ' ἐβγήκε τὸ κακὸ θηριό,
 καὶ ἐφαγέ τους ὅλους.

Εἰς τὸ ἀσμάτιον τοῦτο φέρομεν τὰς ἀκολούθους πα-
 ρατηρήσεις.

1. Ὁ ποιητὴς φαίνεται ὅτι μετεχειρίσθη ὑπερβολὴν
 τινα, ἀναβιβάσας τὸν ἀριθμὸν τῶν τέκνων τοῦ Διγενῆ
 εἰς δώδεκα διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἠθέλησε βεβαιώσῃ
 παραστήσῃ τὸ ἀήττητον τοῦ κκαοῦ ἐκείνου θηριό, ὡς
 ἰσχυρὰν δῆθεν νὰ καταβάλλῃ καὶ καταφάγῃ πολυά-
 ριθον συνοδείαν ὀπλισμένων ἀνδρῶν. Τοιαύτην ὑπερ-
 βολὴν εὐρίσκομεν καὶ εἰς ἄλλα δημοτικὰ ἄσματα. Ἐν
 τινι τῆς Ἡπείρου ἐξαίρεται τεραστίως ἡ ἀνδρεία τοῦ
 Ἡρώος διὰ τοῦ ὑπερβολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν θυμάτων του
 «Ἐξήντα δράκους σκότωσα, κ' ἐξήντα λαθωμένους» (Χασ σ. 208)

Ἐσαύτως καὶ ἐν Εὐβοίᾳ ἄδουσι,
 «Τρακόσ' ἀρούθια σκότωσα, καὶ ἐξήντα δυὸ λιοντάρια!» (Pass 5)

Ὁ Ἀκρίτας πάλιν ἐν τινι Τραπεζουντίῳ ἄσματι πα-
 ριστάται ὡς μαχήσας μόνος, καὶ καταβλῶν 9,000
 ὀπλισμένους ἀνδρας (Pass. 410). Εἰς τὰς ὑπερβολὰς
 ταύτας ἀνάγεται βεβαιῶς καὶ ἡ τοῦ ἀσματίου μας, τὴν
 ὁποίαν ἐὰν ἐξαίρεσωμεν, αἱ λοιπαὶ αὐτοῦ φράσεις ἔ-
 χουσι μετρίως καὶ ἀκριβῶς.

2. Εἶναι προσέτι ἄξιον νὰ παρατηρηθῇ καὶ ἡ κατὰ
 τοῦ προγενεστέρου χρόνου ἐπικρατούσα καλὴ συνή-
 θεια, καθ' ἣν τὰ τέκνα, μέλλοντα νὰ ἐπιχειρισθῶσιν
 ἐκδρομάς τινας, ὄφειλον πρῶτον νὰ ζητήσωσι τὴν εὐ-
 χὴν τῶν γονέων των, οἱ δὲ γονεῖς σὺν τῇ εὐχῇ ἔδιδον
 αὐτοῖς καὶ συμβουλὰς ὅπως μὴ ἐκτεθῶσιν εἰς τούτους, ἢ
 ἐκείνους τοὺς κινδύνους. Τοιαύτην συνήθειαν οὐ μόνον
 τὸ ἀσμάτιόν μας, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἄλλα μαρτυροῦσιν,
 εἰς ἃ ὁμολογεῖται προσέτι καὶ ἡ τιμωρὴ τῶν παραβάν-
 των τὰς πατρικὰς, ἢ μητρικὰς συμβουλὰς. Ἐν τινι ἄ-
 σματι τῆς Σαλονίκης ἀναγινώσκομεν,

«Κ' ἡ μάνα του τὸν διάταξε· κ' ἡ μάνα του τοῦ λέγει
 «Γιάννη μ' σὲν θέλῃς τὴν εὐχὴ ἐμὲ καὶ τοῦ πατρός σου,
 «Σὲ μονοδέντρι μὴ σταθῆς, σ' ἐ λούκα μὴ σταλίσης,
 «Τὶ βγαίν' ἡ λάμια τοῦ γιாலῦ, ἡ λάμια τοῦ πελάγου.—
 «Κι' ὁ Γιάννης ἐπαράκουσε τῆς μάνας του τὰ λόγια,
 «Κ' ἐβγήκ' ἡ λάμια τοῦ γιாலῦ, ἡ λάμια τοῦ πελάγου,
 «Κ' ἐπῆρετο τὰ πρόβατα· καὶ ὅλα του τὰ γίδια.—» (Pass. 524)

(1) Τὸ βουνὸν τοῦτο εἶναι τὸ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καλούμε-
 νον Αἶνος, νῦν δὲ Ἐλατον, διὰ τὰς ἐπ' αὐτοῦ φουμένους Ἐλά-
 τους, ἢ Μαυροβοῦνι, διὰ τὸ μέλαν αὐτοῦ χρῶμα, ἕνεκα τῶν
 πυκνῶν δασῶν. (Monert. Tom. I. pag. 90). Κατὰ Γουδισίωνα,
 ὑπὸ Κουρσίου ἀναφερόμενον, μόνος ὁ Ὀλυμπος εἶναι τοῦ Αἶ-
 νου ὑψηλότερος. Ἔχει δὲ ὕψος περὶ τοὺς 4,000 πόδας ὑπὲρ
 τὴν θάλασσαν (Curs Tom. III Libr. V. pag. 245)

Ἰλατίως καὶ ἐν Κερκράθῳ ἄδουσι,
 «Πάντα τοῦ λέγ' ἡ μάνα του, πάντα παράγγελέ του,
 «Βλέπε, σὺ Γιάννη, βλέπε σὺ, σοῦ λέγω Καλογιάννη,
 «Σὲ μονοδέντρι μὴ ναίῃς, ἔς τοὺς κάμπους μὴν κατέδης,
 «Καὶ ε' τὸν ἀπάνου ποταμὸ μὴ παῖξῃς τὸ περναῦλι,
 «Κ' ἔρπου κ' μονομαζοχοῦν τοῦ ποιαμοῦ νεράιδες.—
 «Κ' ἐκεῖνος δὲν ἀφκράστηκε τῆς μάνας του τὰ λόγια,
 «Κ' ἐκ' ἤρτανκ' ἐμαζόχτηκαν τοῦ ποταμοῦ νεράιδες.» (Pass 525)

Ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων παρατηρήσεων γίνεται δῆλον,
 ὅτι τὸ ἀσμάτιον εἶναι ἐξυφασμένον μὲ τὰς αὐτὰς ἰ-
 δέας καὶ φράσεις, μὲ τὰς ὁποίας καὶ τὰ λοιπὰ γνω-
 στὰ δημοτικὰ ἄσματα. Ἐπομένως ἠθέλε τις συμπερά-
 νει εὐλόγως, ὅτι καὶ τὸ ἐν αὐτῷ ἀναφερόμενον Κ α κ ὁ
 θ η ρ ἰ ὀ δὲν ἔλαβε ποτὲ πραγματικὴν ὑπαρξίν, ἀλλ'
 εἶναι πλάσμα τῆς φαντασίας τοῦ ποιητοῦ, ὡς εἶναι καὶ
 τὰ εἰς ἄλλα δημοτικὰ ἄσματα ἀναφερόμενα τέρατα,
 εἶον δράκοντες, λέοντες, λάμια, νεράιδες, στοιχεῖα κ.τ.λ.
 (pass. 503, 509, 510, 513, 516, 524, 525, καὶ Χα-
 σιάτ. σ. 208). Περὶ τούτων ὁ Πισσάριος σημειοῖ.—
 «Graeci non solum unique loco, sed etiam magnis pulchris-
 »que, marigenis in esse credunt, quorum alii speciem
 »lauri, alii draconis habent ec.» (Index verborum ἐν Λοιπῶν).
 Εἶναι δὲ περιττὸν, νομίζω, νὰ ὑπομνήσω καὶ ὅτι καθ' ὅ-
 λας τὰς ἐποχὰς ὑπῆρξαν συγγραφεῖς, καὶ μάλιστα ποιη-
 ταί, οἵτινες ἐπλήρωσαν τὰς σελίδας τῶν μὲ τοιαύτας
 μυθώδη τέρατα (Millin. diction. des beaux arts ἐν Δ.
 Dragon). Εἰς τὰ μυθώδη δὲ ταῦτα τέρατα ἠθέλωμεν
 κατατάξῃ καὶ τὸ τοῦ ἀσματίου μας Κ α κ ὁ θ η ρ ἰ ὀ,
 ἐὰν αἱ ἀποδείξεις, τὰς ὁποίας ἔχομεν, δὲν ἦσαν ἱκα-
 ναὶ νὰ ἐξαλείψωσι πᾶσαν ἀμφισβολίαν περὶ τῆς πραγμα-
 τικῆς αὐτοῦ ὑπάρξεως. Καὶ τῷ ὄντι.

1.ον Πρῶτον μὲν ἔχομεν τὴν γνῶμην σοφοῦ ἀνδρὸς
 Κερκλήνηος, τοῦ ἱστοριογράφου Λοβέρδου, ἀκμάσαντος
 περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐνεστώσης ἐκατονταετηρίδος, ὅστις
 ἐμβρυθῶς τὰ πάτρια μελετήσας, ποιεῖται μνεῖν περὶ
 τοῦ κκαοῦ τούτου θηριό, ὡς περὶ πράγματος ἱστο-
 ρικοῦ. (2)

2.ον Ἄλλον ἔτι ἰσχυρότερον λόγον ἔχομεν τὸ ἐπί-
 στημον ἐκεῖνο πρακτικόν, ὅπερ συνέταξεν ἡ Ἐνετικὴ Κυ-
 βέρνησις, τὸ 1509, περὶ τῆς καταστροφῆς τοῦ ἐν λόγῳ
 θηριό, καὶ τοῦ ὁποίου περίληψιν διεκονώσατε καὶ εἰς
 ἐμὲ. (3) Ἐχει δὲ οὕτως,

«Τὸ ἔτος 1509, εἰς τὸ δάσος τοῦ Ἁγ. Νικολάου,
 εἰς τὴν θέσιν καλουμένην Ἀνεμοδοῦρι, (4) ὑπῆρχεν ἐκεῖ
 δράκων, καταλυμαίνόμενος τὸν τόπον. Ὑπεσχέθη (ἢ
 τότε Κυβέρνησις) νὰ δώσῃ ἀμοιβὴν τὰς γαίας, ὅσαι κείν»

(2) Ἀνέκδοτον χειρόγραφον τοῦ ἱστορικοῦ τούτου πονήμα-
 τὸς διακατέχει καὶ ὁ πολυμαθὴς φίλος μας κ Π. Χιώτης.

(3) Τὸ πρῶτότυπον τοῦ πρακτικοῦ τούτου εὐρίσκεται εἰς
 τὸ Ἀρχαιοφυλάκτεον Κερκλήνης, ἐν τινι χειρογράφῳ Βιβλίῳ
 φέροντι τὴν ἐπιγραφὴν—«Terminazioni municipali»—Ἀντε-
 γράφθη δὲ τὸ 1633 ἐξ ἄλλου ἀρχαιοτέρου χειρογράφου.

(4) Ἡ θέσις αὕτη εὐρίσκεται ἐπὶ τοῦ ὄρου· Ρουῖ, ὅπερ
 εἶναι ἐξάρτημα τοῦ Αἶνου.

τι περὶ τὸν ναὸν τοῦ Ἁγ. Νικολάου, εἰς ἐκεῖνον, ὅστις
 ἠθέλεν ἐπιχειρισθῇ νὰ φονεύσῃ τὸ τέρας. Οἱ δύο ἀδελ-
 φοὶ Ἰάκωβος καὶ Βερνάρδος Βρεσιάνοι ἀνεδέχθησαν τὴν
 ἐπιχείρισιν ταύτην κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Ἁγ. Νικο-
 λάου ἐνεδύθησαν οὗτοι μὲ σιδηρᾶν πανοπλίαν, μὲ σιδη-
 ρᾶς χειρίδας καὶ προσωπίδα, καὶ ὁ μὲν, ὀπλισμένος μὲ
 μάχαιραν, εἰσέβαλεν εἰς τὸ στόμα τοῦ θηριό, ὁ δὲ φέ-
 ρων πέλεκυν, ἀνεπήδησεν ἐπὶ τῆς ῥάχews αὐτοῦ, καὶ
 οὕτως ἀμφότεροι τὸν ἐφόνευσαν. Εὐθὺς δὲ μετὰ τοῦτο
 ἐγένετο λιτανεῖα πάνδημος εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Νι-
 κολάου.

1.ον Δράκων ἦτο μεγαλύτερος δύο βοῶν, ἠδύνατο
 νὰ καταπῇ ἄνθρωπον, εἶχε μῆκος ἑπτὰ βημάτων καὶ
 δύο πτέρυγας. Τὸ σῶμά του ἐκάη ἐμπρὸς τοῦ ναοῦ τοῦ
 Ἁγ. Νικολάου.

2.ον Μετὰ τὴν θηροκτονίαν ἐδόθησαν τοῖς εἰρημένοις ἀ-
 δελφοῖς εἰς τιμᾶριον αἱ περὶ τὸν ναὸν τοῦ Ἁγ. Νικο-
 λάου γαίαι, αἵτινες ἐξετείνοντο ἀφ' ἐνὸς μὲν μέχρι τῆς
 θέσεως Φαγγιά, ἀφ' ἑτέρου δὲ μέχρι τῶν Σιμωνιάτων» (5).

Τοιαῦτὰ εἶναι ἐν περιλήψει τὰ ἐν τῷ ἐπισημῷ ἐκείνῳ
 ἐγγράφῳ περιεχόμενα, ἅπερ, καθ' ἡμᾶς, ἔχουσιν ἀξίαν
 ἱστορικὴν διὰ τοῦς ἐπομένους λόγους.

1.ον Αἰτίτι φέρουσιν ἐκεῖνην τὴν ἀκριβολογίαν, ἥτις
 χαρακτηρίζει πᾶσαν ἱστορικὴν ἀλήθειαν, τοῦτέστιν ἀ-
 φηγοῦντι πράγματα οὐχὶ γενικὰ καὶ ἐπιπόλαια, ἀλλὰ
 συγκεκριμένα ἀκριβῆ, προσδιορίζοντα πρόσωπα, τόπον,
 χρόνον, συνεπίαις κ.τ.λ

2.ον Διότι οὐδεμίαν παραδοξοφάνειαν, ἢ λογικὴν ἀν-
 τίφασιν περιέχουσι. Κατὰ τί λ. χ. θὰ ἐφαίνετο ἀλ-
 λόκοτος ἢ ὑπαρξίς ἀγρίου θηριό ἐπὶ ὑψηλῶν ὄρεων, καὶ
 ἐν μέσῳ πεπυκνωμένων δασῶν; Ὡσαύτως φυσικώτατά
 εἶσι καὶ τὰ ἐπακολουθήσαντα τὸ συμβεβηκός, τοῦτο,
 τοῦτέστιν ἡ πρόνοια τῆς Κυβερνήσεως πρὸς καταστρο-
 φὴν αὐτοῦ, ἢ εὐρεσις ἀνδρῶν μεγαθύμων καὶ ἐπινοητι-
 κῶν πρὸς ἐπιχείρισιν τῆς καταστροφῆς ταύτης, ἢ πυρ-
 πόλυσις τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἢ τέλεισις πανδήμου λι-
 τανείας κ.τ.λ.

3.ον Διότι τὰ περιεχόμενα ἐν τῷ προκειμένῳ ἐγ-
 γράφῳ συνετάχθησαν ὑπὸ προσώπου τοιοῦτου τῆς Ἐνε-
 τικῆς Κυβερνήσεως, ὅπερ οὐδεμίαν αἰτίαν εἶχε νὰ ἐ-
 ζυφάνῃ καὶ μεταδῶσῃ ψευδεῖς καὶ ἐπιπλάστους εἰδήσεις,
 τούναντιον δὲ ὄφειλεν ὡς Κυβέρνησις νὰ ἐκθέσῃ ὅσον ἐνε-
 στιν ἀκριβῶς τὴν ἀλήθειαν.

Ἄλλ' ὅμως, καίτοι οἱ λόγοι οὗτοι ἀποδεικνύου-
 σιν ὅτι τὰ ἐν τῷ ἐγγράφῳ μας περιεχόμενα εἰσὶν ἱ-
 στορικαὶ ἀλήθειαι, οὐχ ἦττον ὀρεῖλομεν νὰ ὁμολογή-
 σωμεν ὅτι ταῦτα περιπλέκονται καὶ μετὰ τινα ὑπερβο-
 λῶν, εἰσι εἰσὶν αἱ πτέρυγες τοῦ θηριό, τὸ τεράστιον
 αὐτοῦ μέγεθος (ὅσον δύο βοῶν), τὸ ἑπταπηχιαῖον μῆ-
 κος αὐτοῦ, καὶ τὰ τοιαῦτα. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι
 ὅσον αἱ ὑπερβολαὶ αὐταὶ εἰσὶν οἰκείαι εἰς τὸ στόμα

τοῦ ἀκαθοῦ λαοῦ (καὶ μάλιστα ὅταν πρόκειται νὰ δι-
 ηγηθῇ τεράστια γεγονότα, ὡς εἶναι καὶ τὸ προκείμενον),
 ἄλλο τόσον εἰσὶν ἀνοίκειαι εἰς τὰς σελίδας ἐπισήμου
 ἐγγράφου. Τοῦτο ἔσως θὰ ἦτο τὸ μόνον ἐπιχείρημα, ὁ-
 περ φίλερὶς τις ἠθέλεν ἀντιτάξῃ κατὰ τῆς ἀθεντικῆς
 τῆς τοῦ ἐγγράφου μας, ὅπως τὸ χαρακτηρισμὸς ὡς
 ἔργον ἰδιωτικῆς χειρὸς. (6) Ἄλλ' ὅμως οὐδὲ τοῦτο θὰ
 εἶχε τὴν πραγματικὴν δύναμιν νὰ καταβάλλῃ τὴν ἀλή-
 θειαν, καθόσον διὰ τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως ἤθελε κα-
 ταστῆ ὅλος ἀνεξήγητος ἡ καταχώρησις ἰδιωτικοῦ ἐγ-
 γράφου ἐν ταῖς σελίσιν δημοτικοῦ βιβλίου. Τὸ δὲ ἀνα-
 φουμένον ζήτημα, — ὅθεν αἱ ὑπερβολαὶ αὐταὶ ἐν τῷ
 δημοσίῳ τούτῳ ἐγγράφῳ — εὐκολώτατα λύεται, ἐὰν
 παραδεχθῶμεν (πρᾶγμα ἐγγύτατον τῇ ἀληθείᾳ), ὅτι
 τὸ ἐγγραφόν μας συνετάχθη ἐπὶ τῇ βίσει μαρτυρικῶν
 καταθέσεων, εἰλημμένων ἐκ τοῦ στόματος τοῦ λαοῦ,
 (ὅστις, ὡς εἶπομεν, ῥέπει εἰς τὰς ὑπερβολὰς), ἢ καὶ ἐκ
 τοῦ στόματος αὐτῶν τῶν ἰδίων θηροκτόνων, οἵτινες διὰ
 τοιοῦτου μέσου ἠθέλησαν ν' ἀναδειξῶσιν ἠρωϊκώτερον
 τὴν ἐπιχείρισιν των. Καὶ ἀφ' ἑτέρου, κατὰ τὴν ἐδωκίαν
 ἢ Κυβέρνησις ἐὰν παρεδέχετο ἀσυζητητὴ τὰς δημῶδεις
 ταύτας ὑπερβολὰς, ἐνῷ κύριος αὐτῆς σκοπὸς ἦτο νὰ
 ἐξακριβώσῃ μόνον ἐὰν ἀληθῶς ἐφρονεῖται τὸ κακὸ ἐκεῖνο
 θηριό, ἔνα ἀποδώσῃ εἰς τοὺς θηροκτόνους τὴν ὑποσχέ-
 θείσαν ἀμοιβήν;

Ἄλλὰ πρὶν δώσω πέρασ εἰς τὰς σκέψεις μου ταύτας
 κρίνω εὐλογον νὰ παρατηρήσω προσέτι,

1.ον Ὅτι ἕνεκα τῆς ἀκαθείας τῶν τοιοῦτων μαρ-
 τύρων, καὶ τῆς πρὸς τὰς ὑπερβολὰς τάσεως αὐτῶν,
 δὲν πρέπει νὰ φανῇ παραδόξον ἐὰν τὸ ἐγγραφόν μας
 οὐδεμίαν ἰδέαν διδῇ περὶ τοῦ εἶδους τοῦ κκαοῦ ἐκείνου
 θηριό.

2.ον Ὅτι δὲν θὰ ἐπλανώμεθα μικρὰν τῆς ἀληθείας,
 ἐὰν ὑπελαμβάνωμεν ὅτι αὐτὸ ἀνήκεν εἰς τὸ γένος τοῦ
 μονιοῦ λυκοῦ (τοῦ ἐν Τσακωνίᾳ σήμερον καλου-
 μένου μονία λιοῦκο), ἢ μάλλον τοῦ μονιοῦ
 συδὸς (κάπρου), καθόσον τὰ φοβερὰ ταῦτα θηρία δὲν
 εἶναι σπάνια εἰς τοὺς τόπους μας. Ἰδίως δὲ περὶ τοῦ
 δευτέρου τούτου ἀρκεῖ νὰ ὑπενθυμίσωμεν ὅτι πλείστα
 χῶραι τῆς ἀρχαίας καὶ μεταγενεστέρας Ἑλλάδος, κα-
 λυπτόμεναι ὑπὸ ἀπεράντων ἐσθῶμων, τρέφουσιν ἐν τοῖς
 δρυμοῖς αὐτῶν μονιοῦς σύας, οἵτινες—«acqueroient quel-
 »quefois une grosseur et une force extraordinaires. et en-
 »suite ils causoient des grands ravages»—(Millin. Diction.
 des beaux arts ἐν Δ. Saglier). Τὰ θηρία ταῦτα οὐ μόνον
 κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἐθρεῦοντο, ὡς μαρ-
 τυρεῖ ὁ ἐν Αἰτωλίᾳ Καλυδώνιος κάπρος, καὶ ὁ ἐν Ἀρ-
 καδίᾳ Ἐριμάνθιος, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν Βυζαντινὴν ἐ-
 ποχὴν, ὡς βεβαιῶς ὁ Χωνιάτης, λέγων—«Εἰς κυνηγέ-
 σιον ἐξείσιν (ὁ βασιλεὺς), καὶ οὐὶ προσσηπαντήσας ΜΟΝΑ-
 ΔΙΚΩ (solitario), τὴν μὲν αἰχμὴν τῷ στέρνῳ τοῦ θηριό»

(6) Καὶ τῷ ὄντι, τοιαύτην ἰδέαν συνέλαβε καὶ ἐπιμένει ἀ-
 κόμη εἰς αὐτὴν ὁ φίλος μας Κ.ο. Ἀριστοτέλης Βαλαωρίτης,
 ὅστις μ' ἐπεφόρτισε νὰ εἶ τὴν διακονίωσά.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
 ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

ου ἐνήρισε· πλείονι δὲ ὠθισμῷ τοῦ σοῦς χρησαμένη καὶ ὄλον τὸν σίδηρον εἰσοδεξαμένου τοῖς σπλάγγνοις, ἢ κατέχουσα χεῖρ τὸ ἀκούτιον ὑποναρκᾶται καὶ ὑπενδίδωσι πρὸς τὸ ἄγαν τῆς τοῦ θηρὸς ἀντωθῆσεως. — (Κερ. Β', § ii). Τὸ κινδυνωδέστατον τοῦτο κυνηγέσιον καὶ σήμερον συνειθίζεται εἰς πολλὰ ὄρη καὶ δάση τῆς Αἰτωλοκαρνανίας. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν δὲν θὰ ἦτο, νομίζω, ἀπίθανον ἐὰν παρεδεχόμεθα ὅτι τὸ τοῦ ἀγματοῦ μας Κ α κ ὀ θ η ρ ι ὀ, ἦτον ἐκ τῶν λυμαινομένων τὴν Ἑλλάδα μονιῶν συῶν.

Τοιχῶται εἰσί, φίλε, αἱ ἀσθενεῖς κρίσεις, τὰς ὁποίας ἠδυνήθησαν νὰ ἐπιφέρω ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, καὶ ἐκ τῶν ὁποίων συνάγονται αἱ ἀκόλουθοι ἀλήθειαι.

1.ον Ὅτι τὸ κακὸν ἐκεῖνο θηρίον (μονιὸς συς, ἢ μονιὸς λύκος) ὑπῆρξε πραγματικῶς ἐν Κερκλληνίᾳ πρὸ τοῦ 1509.

2.ον Ὅτι κατελυμαίνετο τὰ ἐπὶ τοῦ ὄρους Ῥοῦδι χωρία.

3.ον Ὅτι κατέργαζε τὰ τέκνα δυστυχοῦς τινος Κερκλληνοῦ, καλουμένου Διγενῆ.

4.ον Ὅτι προνοία τῆς Κυβερνήσεως ἐρονείθη τὸ 1509.

Ἐὰν τὰ ἐξαχόμενα ταῦτα δὲν σοὶ φανῶσιν ὁμοιοληθῆ, ρίψον τὴν ἐπιστολήν μου παρανάλωμα τοῦ πυρὸς, ἐὰν ὅμως τὰ ἐπιδοκιμάσης, ἐπιθυμῶ νὰ ὑποβάλῃς αὐτὴν εἰς τινὰ τῶν σοφῶν συνεδριάσεων τοῦ ὑμετέρου Ἰνστιτούτου, τοῦ ὁποίου τὸν Κανονισμὸν (Regolamento) πρκακῶ νὰ μοὶ διακοινώσητε, ἐὰν ὑπάρχῃ ἐκδεδομένον.

Ἐν τούτοις δραττόμενος τῆς εὐκαιρίας διωμολογῶ τὴν πρὸς ὑμᾶς ἐξαιρετικὴν ὑπόληψιν, καὶ σὰς διαβεβαιῶ ὅτι εἰμι πάντοτε πρόθυμος εἰς τὰς φιλικὰς διαταγὰς σας.

Ἐν Λευκάδῃ, τῆ 24 Ὀκτωβρίου 1876.

Ὁ φίλος Σας

ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΣΤΑΜΑΤΕΛΟΣ

ΤΟ ΑΝΩΝΥΜΟΝ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ.

Ἡμέραν τινὰ δὲ περίφημος Φλαμανδὸς Ζωγράφος Ρουβίγγιος, διερχόμενος τὴν πόλιν τῆς Μαδρίτης, εἰσῆλθεν εἰς μονὴν τινὰ αὐστηροτάτου κανονισμοῦ, ἐν τῷ πενήχρῳ χορῷ τῆς ὁποίας παρετήρησεν, οὐχὶ ἄνευ ἐκπλήξεως, εἰκόνα τινὰ ἐξαισίου καλλονῆς. Ἡ εἰκόνη αὕτη πρῶστα τὸν θάνατον μοναχοῦ. Ὁ Ρουβίγγιος προσεκάλεσε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ὅπως ἴδωσι τὴν ἀπαστράπτουσαν ταύτην αἴγλην ὑπερανθρώπου ἐπινοίας, οἷτινες ἅπαντες αὐμεθείζαν τοῦ θαυμασμοῦ τούτου.

—Τίς ἄρα γὰρ νὰ ἦναι ὁ ποιητὴς τοῦ ἔργου τούτου; ἤρῳτησεν ὁ Βανδίκιος, ὁ προσφιλέστερος αὐτῷ μαθητῆς.

—Ὄνομά τι ἦν ἐγγεγραμμένον κάτωθεν τῆς εἰκόνης, ἀλλὰ τὸ ἔχουσι ἐπιμελῶς ἐξαλείψει, ἀπήντησεν ὁ Βανθούδιος.

Ἐξάλλος πλέον καὶ ἐκτὸς ἐξυτοῦ ὁ Ρουβίγγιος προσεκάλεσε τὸν ἠγούμενον τῆς μονῆς, ὅπως παρ' αὐτοῦ μάθῃ τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου καλλιτέχνου, ὅστις τοσοῦτον τὸν ἐξέπληξε.

—Οὗτος δὲν εἶναι πλέον ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, τῷ λέγει ὁ ἠγούμενος.

—Ἀπέθανεν, ἀνεκρύχασεν ὁ Ρουβίγγιος, ἀπέθανε! Καὶ οὐδεὶς μέχρι τοῦδε ἐγνώρισεν αὐτὸν, οὐδεὶς διεκοινώσε μετὰ θαυμασμοῦ τὸ ὄνομά του, ὅπερ ἄρρηκε νὰ ἦναι ἀθάνατον; . . . τὸ ὄνομά του, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου θὰ ἠφρανίζετο ἴσως τὸ ἔμῳ; Καὶ ὅμως, προσέθηκεν ὁ ἀνὴρ μετ' εὐγενοῦς τινος ὑπερφανείας, ἐγὼ εἰμι, πάτερ μου, ὁ Παῦλος Ρουβίγγιος.

Ἀκούσας τὰς λέξεις ταύτας ὁ ἠγούμενος ἠλεκτρίσθη ὑπ' ἀγνώστου πυρὸς· οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἤστραψαν, τὰ δὲ βλέμματα ἐν οἷ; ἀπεκαλύπτετό τι μυστηριώδες, προσεῖδον τὸν Ρουβίγγιον ἀσκαρδαμυκτί. Ἡ ἀκρατος αὕτη παραφορὰ στιγμὰς τινὰς μόνον διήρκεσε· πάραυτα δὲ ὁ μοναχὸς ἐνευσε κάτω τοῦ; ὀφθαλμοῦ, διασταύρωσεν ἐπὶ τοῦ στήθους τὰς χεῖρας, ἃς εἶχεν ἐγείρει πρὸς τὸν οὐρανὸν ἐν στιγμῇ βαθείας ἐκστάσεως, καὶ ἐπανελάθε.

—Ὁ καλλιτέχνης δὲν εἶναι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου!

—Τὸ ὄνομά του, πάτερ μου, τὸ ὄνομά του, ὅπως τὸ διακοινώσωμεν ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ἀποδώσωμεν αὐτῷ τὴν δόξαν ἣτις τῷ δρεῖται. Καὶ ὁ Ρουβίγγιος μετ' ἀπάντων τῶν μαθητῶν του, περιεκύκλωσαν τὸν ἠγούμενον καθικετεύοντες αὐτὸν ἐπιμόνω, ὅπως τοῖ; ἀποκαλύψῃ τὸν ζωγράφον τῆς εἰκόνης ἐκείνης.

Ὁ μοναχὸς ἐρρίγει ψυχρὸς ἰδρὸς διέρρεεν ἐκ τοῦ μετώπου του ἐπὶ τῶν ἰσχυρῶν περιῶν του, τὰ δὲ χεῖλη του ἐσουτέλλαντο σπασμωδικῶς, οἷονεὶ ἐπιθυμοῦντα νὰ ἐκφράσωσι τὸ ἀπόκρυφον, οἷτινος κατεῖχον τὴν κλειδα.

—Τὸ ὄνομά του, τὸ ὄνομά του, ἐπανελάθων ὁ Ρουβίγγιος.

Ὁ μοναχὸς, ποιήσας διὰ τῆς χειρὸς ἐπίσημον νεῦμα, ἀπεκρίνατο οὕτω·

—Ἀκροασθῆτέ με, πρὸς Θεοῦ! διότι κακῶς με ἐνόησατε. Σὰς εἶπον ὅτι ὁ ποιήσας τὴν εἰκόνα ταύτην δὲν εἶναι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· πλὴν οὐχὶ ὅτι καὶ ἀπέθανε.

—Ζῆ λοιπὸν, ζῆ! ἀποκάλυψον ὑμῖν αὐτόν.

—Ἀπαρνηθεὶς τὰ ἐπίγεια πάντα, εἰσῆλθεν εἰς μονὴν τινὰ, ὅπως διανύσῃ τὸ ἐπίλοιπον τοῦ βίου του.

—Μοναχὸς! πάτερ μου, τί λέγετε; τότε εἰς ποῖαν μονὴν εὐρίσκεται; διότι ὀφείλει πάραυτα νὰ ἐξέλθῃ. Ὅταν ἡ θεία Πρόνοια ἐπιθέτῃ εἰς τινὰ τὴν σφραγίδα τῆς μεγαλοφυΐας, δὲν πρέπει οὗτος νὰ ἀπομονοῦται. Ὁ Θεὸς ἔδωκεν αὐτῷ ὑψηλὴν ἐντολήν, ἣν ὀφείλει νὰ ἐκπληρώσῃ. Εἰπέ μοι τὴν μονὴν ἐν ἣ ἐγκρύπτεται, διότι θέλω πορευθῆναι νὰ τὸν ἐξαγάγω ἐξ αὐτῆς ὑποδεικνύων τὴν δόξαν ἣτις τὸν περιμένει. Ἄν μοὶ ἀποποιηθῆ, θέλει ἐπιβληθῆ αὐτῷ τούτο παρὰ τοῦ ἁγίου ἡμῶν πατρὸς, τοῦ Ποντήριου, ὅστις τυγχάνει φίλος μου.

—Δὲν δύναμαι νὰ σοὶ εἶπω αὐτὸ τὸ ὄνομα αὐτοῦ,

οὔτε τὴν μονὴν ἐν ἣ εὐρίσκεται, ἐπανελάθεν ὁ μοναχὸς δι' ἐπιτακτικοῦ ἤθους.

—Ὁ Ποντήριξ θέλει σὲ διατάξει τοῦτο, ἀπήντησεν ὁ Ρουβίγγιος ἀπεγνωσμένως.

—Ἀκροασθῆτε, τέκνον μου, πρὸς Θεοῦ! Νομίζετε, ὅτι ὁ ἀνὴρ οὗτος, πρὶν ἢ ἐγκαταλείψῃ τὸν κόσμον, πρὶν ἢ ἀποποιηθῆ πᾶσαν ἐπίγειον εὐτυχίαν καὶ δόξαν, δὲν ἀντεπάλασεν ἰσχυρῶς ἐναντίον ὁμοίας ἀποράσεως; Νομίζετε, ὅτι δὲν ἐδοκίμασε πολλὰς ἀπογοητεύσεις καὶ δεινὰς ἀλγηδόνας, ἕως οὗ πεισθῆ ἐπὶ τέλους—λέγει ὁ Μοναχὸς πλῆττων τὸ στήθος—ὅτι τὸ πᾶν ἐνταῦθα δὲν εἶναι εἰμὴ ματαιότης, καὶ ἀπάτη; Ἄφετε λοιπὸν αὐτὸν πλέον γαλήνιον, ἵνα ἀποθάνῃ ἐν τῷ ἀσύλῳ ὃ περ ἐξελέξατο. Ἄλλως δὲ, αἱ προσπάθειαι σας εἰς οὐδὲν θὰ ἀπολήξωσι, καθότι ὁ Θεὸς ὅστις τὸν προσέλαβε παρ' αὐτῷ, δὲν θέλει τὸν ἐκδιώξει.

—Ἀλλὰ, πάτερ μου, οὗτος ἀποποιεῖται τὴν ἀθανασία.

—Ἡ ἀθανασία εἶναι μὴδὲν ἐνώπιον τῆς αἰωνιότητος. Λέγων δὲ ταῦτα ὁ μοναχὸς ἐχαμήλωσε τὴν καλύπτραν του (capuchon) καὶ ἠλλάξε πάραυτα ὀμίλιαν, ὅπως ἐμποδίσῃ τὸν Ρουβίγγιον νὰ ἐπιμείνῃ ἐπὶ πλέον.

Ὁ διαπρεπὴς ζωγράφος ἐξῆλθε τῆς μονῆς μετὰ τοῦ ἐπιφανοῦς αὐτοῦ ὀμίλου, οἷτινες ἐπέστρεψαν ἅπαντες ἐν Μαδρίτῃ κατηρεῖς καὶ σύννοες.

Ὁ ἠγούμενος, εἰσελθὼν εἰς τὸ κελίον του, ἐγονουπέτησεν ἐπὶ τῆς πινακοθήκης αὐτοῦ, ἣτις τῷ ἐχρῳσίμειεν ἀντὶ κλίνης, καὶ ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Θεὸν θερμωτάτην προσευχήν. Εἶτα συνήθρισε χρωστῆρας, χρώματα καὶ τὸ ὑπόβαθρον (cheval), ἅτινα ἐρρίψεν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ, τοῦ φλοισβίζοντος ὑπὸ τῶν παραθῶρων του. Ἐθεώρησεν ἐπὶ τινὰ σιγὴν μετὰ μελαγχολίας τὸ ὕδωρ τὸ παρασύρον τὰ προσφιλῆ ἐκεῖνα ἀντικείμενα, ὅταν δὲ ταῦτα ἐντελῶς ἐξηφρανίσθησαν, ἔδραμνεν αὐθις ἐπὶ τοῦ Ἐσταυρωμένου ἵνα προσευχηθῇ.

Σ. Σ. Ἡ ἐκπληξίς τοῦ Ρουβίγγιου καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς τὸ ἄγνωστον ἐκεῖνο πνεῦμα, ἢ ἐσωτερικὴ διαμάχη, ἣτις ἐγείρεται ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ μοναχοῦ μεταξύ τῶν δελεασμάτων τῆς ἐπιγείου δόξης καὶ τῆς αὐστηρότητος τῶν ὀρθασκευτικῶν εὐχῶν, ἢ βία τῆς διαπάλης ταύτης, ἢ ἐκδηλουμένη διὰ πολυειδῶν σημείων καὶ λέξεων, ὁ θρίαμβος τέλος ὃν συνεπάγεται ὁ μοναχὸς καὶ ἡ πικρία τοῦ θριάμβου τούτου, ἐπιφέρουσι τῷ ἀναγνώστῃ τὸ ἐνδιαφέρον ἐνεῖνο, ὅπερ βαθμολογικῶς ἰκανοποιεῖται μέχρι τῆς μυστηριώδους λύσεως, εἰς ἣν ἀπολήγει ἡ διήγησις αὕτη.

ANONYME.

ΠΟΙΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ.

*** Ἐν τῶν ἐλαττωμάτων τῆς ἀλαζονείας ἡμῶν εἶναι τὸ νὰ πιστεύωμεν, ὅτι τὸ σύμπαν ἐπλάσθη διὰ μόνου ἡμᾶς, ὅτι ἔχομεν τὸ δικαίωμα, ἵνα τὰ πάντα θραύσωμεν, ἵνα τὰ πάντα καταστρέφωμεν. Ἐκαστος πρᾶγμα ἐνταῦθα εἶναι ἀπεναντίας, ὡς καὶ ὁ ἀνθρωπος, δημιουργήμα τοῦ Θεοῦ ὁ Θεὸς εἶναι εἰς τὸ ἄνθος, εἰς

ΙΛΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

τὸ πτηνόν, εἰς τὴν χρυσαλλίδα, εἰς τὴν ἐφήμερον σταγόναν τοῦ ὕδατος, ὡς καὶ εἰς τὸν ἀπειρον ὠκεανόν· εἰς τὴν πυγολαμπίδα, τὴν ὑπὸ τὴν χλόην λάμπουσαν, ὡς καὶ εἰς τὸν ἥλιον τὸν φωτίζοντα τὸν κόσμον.—Ὁ Θεὸς εἶναι ἐν παντί.

*** Ὡ! πόσον μέγα καὶ θαυμασιὸν ἢ θάλασσα θεωρουμένη ὑπὸ αἰσθηματικῆς καρδίας! Πόσον αὐτὴ ἀνταποκρίνεται εἰς τοὺς ὑψηλοὺς διαλογισμοῦς! Πόσον πρηγορεῖ καὶ λυπεῖ συγχρόνως! Πόσον ἀνυψοῖ ἐκ τῆς γῆς εἰς οὐρανόν! Πόσον δεικνύει τὴν ἀθλιότητα τοῦ κόσμου καὶ τὸ μεγάλειον τοῦ Θεοῦ!

*** Διατί, ἐνῶ τὰ πάντα ἐνοῦνται καὶ συνακρῶνται ἐν τῇ φύσει πρὸς ἄλληλα, αἱ εὐωδία, τὰ νέφη, ἡ ζωὴ, διατί οὐχὶ καὶ αὐτὸς ὁ θάνατος; καὶ ἐνῶ ἕκαστον πρᾶγμα ἐνούμενον γονιμοποιεῖ, διατί ὁ θάνατος ὢν εἰς τῶν ὄρων τῆς φύσεως, εἰς τῶν κρίκων τῆς αἰωνιότητος, ἐν τῶν σημείων τοῦ ἀπειροῦ, διατί αὐτὸς μόνος νὰ ἦναι ἄγονος; Ὁ Θεὸς βεβαίως δὲν θὰ ἐποίει αὐτὸν ἐὰν ἐμελλε νὰ τῷ χρησιμεύσῃ μόνον ὡς μέσον καταστροφῆς, καὶ ἐὰν ἀποχωρίζων τὰ σώματα, δὲν ἐμελλε νὰ ἐνώσῃ ποτὲ τὰς ψυχὰς! . . . Ὁ Θεὸς ἐνίκησε τὸν θάνατον.

*** Νήπια μὲν βυκαλιζόμεθα ὑπὸ τῆς μητρὸς ἡμῶν, ἠλικιωθέντες δὲ ὑπὸ μόνης τῆς ἐλπίδος

A. DYMAS.

A. O. ΖΑΪΜΗΣ

Τῆ ἑβδόμη ἰσταμένου, ἀπεβίωσεν ἐν Ζακύνθῳ ὁ Ἄνδρας Θ. Ζαΐμης, ἐγγονὸς τοῦ μεγάλωνμου ἀνδρὸς, ὅστις πρῶτος μετὰ τοῦ Λόντου καὶ τοῦ Γερμανοῦ ἔστησεν ἐν τῇ μονῇ τῆς Ἁγίας Λαύρας τὴν σημαίαν τῆς ἐθνικῆς πηλιγγενείας· τὴν δὲ ἐπαύριον ἐτελέσθη μεγαλοπρεπῶς ἡ κηδεὶς αὐτοῦ, ἣν περιέγραψεν αἱ ἐνταῦθα ἐφημερίδες.

Βαθύτατον πένθος διεχύθη ἐπὶ τῷ θανάτῳ τούτῳ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ κοινωνίᾳ, καθόσον αὕτη ἀκούουσα παρὰ τοῦ κ. Νομάρχου καὶ ἄλλων ἐν τῷ νῶ τῆς Μητροπόλεως, μνημονευομένας τὰς μεγάλας τοῦ θανόντος ἀρετὰς, ἠσθάνθη ὅτι χρυσὸς τῆς πατρίδος νέος ἐξέλειπεν, ὅστις ἂν ἀσπίτο νὰ χρησιμοποιήσῃ τὰς ὑψηλὰς ἐκεῖνας ἠθικὰς ἀρχὰς, ὅφ' ὧν ἐνεφορεῖτο, ἠδύνατο νὰ ἀναφανῆ πολίτης· ἐπίζηλος. Τὸν τεθλιμμένον γεννήτορα περιεστοίχουν ἔνθεν μὲν ἀκμαζόντες νεανία, εὐέλπιδες τοῦ μέλλοντος οἰωνοὶ, δι' ὧν ἔτι μάλλον ἡμβλύνετο τὸ ψυχικὸν ἄλγος του, θεωρῶν εἰς ποῖον ἀπαίσιον τέμα προμοίκα ἐλπίς δι' αὐτὸν ἀπέληξεν, ἔνθεν δὲ ὄρμιοι ἄνδρες, ἀκάματοι τοῦ παρόντος σταδιοδρόμοι, ἔχοντες δακρόντας τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ πάλλουςαν τὴν καρδίαν. . . Ἐβλεπον τὸν ἀτυχῆ ἐκεῖνον πατέρα ἀπέλπιδα καὶ περίτρομον ἰστάμενον ἐπὶ τῆς δεινῆς αὐτοῦ συμφορᾶς καὶ προσεπάθουν ν' ἀνακουφίσωσι τῆς ψυχῆς του τὸ ἄχθος.

Ὁ διαπρεπὴς ἡμῶν Νομάρχης κ. Μελετόπουλος διὰ δικτικωτάτου λόγου, ἐξυμνήσας τὰς ἀρετὰς τοῦ θανόντος,

ὕπεδειξεν ὅποια τὰ ὑψηλά τῆς ἀληθοῦς ἀριστοκρατίας καθήκοντα καὶ ὅποσον οὕτη, καλῶς ἐνεργουμένη, συντείνει εἰς εὐδωσίαν τοῦ κοινοῦ ἡμῶν οἴκου. Μακαρισταί, τῶ ὄντι, αἱ κοινώναι αἱ ἐμπερικλείουσαι ἐν τοῖς κόλποις αὐτῶν τοιαῦτα σωτήρια σπέρματα πολιτικῆς εὐζωίας!

Μακάριοι καὶ ἀξιοζήλωτοι οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, οἵτινες δὲν ἀποθαμβοῦσι τὸν κόσμον διὰ τῆς αἰγλης τῆς πατρῆου αὐτῶν εὐκλείας, ἀλλ' ἐγκολάπτουσιν ἐν τῷ βίῳ τὴν σφραγίδα τῆς ἰδίας ἀτομικότητος! Τοιοῦτον ἔμβλημα ὑπερβόλον ἀπαντες ἡμεῖς, οἱ τῆς νέας γενεᾶς ἰδίως, νὰ ἀποδεχθῶμεν περὶ ἀριστοκρατίας, ἀναλογιζόμενοι ὅτι ἡ χάρις, ἡ εὐφυΐα, ἡ ἀνδρεία, ἡ τύχη καὶ αὐτὴ ἡ περιουσία, δὲν εἶναι ἀγαθὰ ἀληθῆ, εἰμὴ καθ' ὅσον ρυθμίζονται ὑπὸ τοῦ ἠθικοῦ αἰσθηματος, ὑπερ τυγχάνει ὅπως ἀτομικόν. Ὑπὸ ὁμοίων αἰσθημάτων ὁρμώμενοι, ἔτι μᾶλλον συλλυπούμεθα τὴν προώρως μαρτυρούσαν τοῦ Α. Ζαήμη ὑπαρξιν, καθότι αὕτη προηγέλλετο τῶν ἰδεῶν τούτων ἢ ἐνσάρκωσις. Πλείστοι ἔτεροι ἐπικήδειοι λόγοι καὶ εἰς ἐπιτάφιον ἐξεφωνήθησαν ἐπὶ τοῦ νεκροῦ αὐτοῦ, πρὸς δὲ καὶ κατάλληλα ποιημάτια ἐδημοσιεύθησαν.

Ἡ Κόρινθα, συλλυπούμενη τοῦ πενθοῦντος γεννητοῦ, δημοσιεύει τὸ κάτωθι προῖον τῆς εὐφραντάστου μούσης τοῦ συμπολίτου ἡμῶν Α. Καψοκεφάλου, πεποιθὴς ὅτι θέλει τοῦτο ἐπὶ μικρὸν ὑποκεράσει τὴν ἄσβεστον αὐτῶν Ολίμπιν.

Η. ΟΚΤΩ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

τοῦ ἀγαθοῦ καὶ πολυκλαύστου νέου

ΑΝΔΡΕΟΥ Θ. ΖΑΗΜΗ

Ἐπεράσαν ὀκτὼ ἡμέρας, ὅπου ὁ χάρος εἶχε σκάψει
Στὸ κακότυχο ἀνθονῆσι ἓνα μνήμα γιὰ γαμβρό.
Ὅπου ἔταῖς ἐννῆα πρὶν φέξῃς τὴν Ἀθήνα εἶχε ἀσφράψει
Κι' ἓνας ἄγγελος προδραίνει εἰς τοῦ Ζαήμη τὸ πλευρό.

Ἀχτινοβολεῖ ἄν' ἥλιος καὶ φωτίζει τὸ κρεββάτι,
Τ' οὐρανοῦ φέρνει τὴν ἔψιν καὶ τὸ γέλοιο τῆς αὐγῆς,
Ἐχει ἀέρινο τὸ σῶμα κι' ἀστερόπλαστο τὸ ἄματι
Ὅπου δείχνει τὴν ἀγία τὴ λαμπράδα τῆς ψυχῆς.

Κι' ἀπὸ πάνου ἀπ' τοῦ γονέου τὰ δλοπύρινα φτερά του
Σιγὰ ἄνοιξε μὲ σέβας καὶ μ' ἀγάπη γκαρδιακή,
Κι' ὅτι ἐσάλευσε τὰ χεῖλη μοσχοβόλπας ἢ λαλιά του
Τὸν ἀέρα, κι' οὐρανία ἀγροικῆθη μουσική.

—Γιατί κλοῖς, γλυκειὲ πατέρα καὶ σὺ μάναμου ψυχῆμου;
Μὴ σὰς πλάνεσεν ὁ Χάρος πῶς ἐχάσετε τὸ γυῖο;
Δὲν ἀπέθανε γονεοί, μὴν κυττάτε τὸ κορμί μου
Ποῦ τὸ γδύθηκα ν' ἀνέσω ἀλαφρὸς εἰς τὸν οὐρανό.

Εἰς τὰ πρῶτα τὰ φιλιὰ σας εἰς τὴν ὠραία ἀνατολή μου
Πῶρα τὴν ἀθνασία καὶ εἰς ἐκείνη μέσα ζῶ,
Καὶ τοῦ πόνου τὰ στερνά σας ποῦ ἐρέξαν' εἰς τὴν θανή μου
Δὲν τὰ ἄφρασε τοῦ τάφου γιὰ διαμάντια τὰ φορῶ,

Λάβετε χαρὰ γονεοί, ἐγὼ εἶμαι εὐτυχισμένος,
Στοχασθῆτε πῶς εἰς τὸ πλάγι τοῦ θεοῦ μας κατοικῶ.
Μ' ἀπαρόμοιας λαμπράδες, μὲ χαραῖς συντροφισμένος,
Μὲ πολλοὺς ἄν' ἐμὲ φίλους γιὰ σὰς τὸν παρακαλῶ.

ὦ! νὰ βλέπατε τὴν ὥρα ποῦ ἔχα γύρει τὸ κεφάλι
Στοῦ παραδείσου τὴ θύρα, ποῖον μαντεύετε θωρῶ;
Τὸν Παποῦ μου, π' ἐμπροσά μου φθῶ; ἀνοίγει τὴν ἀγκάλη
Κι' ὀλοφλόγιστος μοῦ δίνει ἓνα φίλημα θερμό.

Καὶ σὲ λίγο μ' ἀσπκόνει καὶ μαζῆ μου φτερουγάει
Στὸν αἰθέρα, καὶ μ' ἐπῆγε εἰς ἓνα ἀστέρι μακρυνό
Γιὰ νὰ μὴ μᾶς βλέπουν ἄλλοι, καὶ μ' ἀγάπη μ' ἐρωτᾶει,
—Τόσο ἐνωρὶς πῶς ἤλθες συνωνόματέ μου ἐδῶ;

Τὸ παιδί τ' ἀγαπητό μου, τὸν καλό σου τὸν πατέρα
Καὶ τὴ μαύρη σου τὴ μάνα πῶς ἀφήκες μοναχού;
Στῆς ζωῆς τὸ μονοπάτι; π' ὡς νὰ φθάσουν ἐδῶ πέρα
Θὸ σὲ κρᾶζουν καὶ θὰ κλαῖνε μὲ χιλιάδες στεναγμούς;

Κι' ὅτι ἀσκήκονα τὸ χέρι νὰ τοῦ δείξω φῶς μεγάλο
Ὅπου ἤλιος κλεῖ χιλιάδες, καὶ π' ὁ Πλάστης τὸ φορεῖ
Νὰ σωπάσω μὲ προστάζει, καὶ μὲ μῖα εἰς ἄστρο ἄλλο
Μὲ τοῦ νοῦ τὴ γλιγοράδα μ' ὀδηγεῖ μὲ προσοχή.

Κ' εἶδα ἄμετροι ποῦ ἐψάλλαν ἄγγελοι δαφνοσιεμμένοι
Μέσα εἰς ἓνα οὐράνιο τόξο καὶ εἰς τὸ πρόσωπο ἰλαροί,
Τότε ὁ πάπος μου μοῦ λέγει—αὐτοὶ ὄλοι εἰν' οἱ σφραμένοι
Σύντροφοί μου, ποῦ τὸ ἔθνος ἀναστήσαμε μαζῆ.

Μοῦ ἔπε δλα ἓνα πρὸς ἓνα τ' ἄγια τὰ δνόματά τους
Κ' ἔπειτα τὸ βλέμμα ρίχνει εἰς τὴ γῆ ἄν' ἀστραψιὰ,
Εἰς τὰ σκλαβωμένα μέρη, ποῦ κρατοῦν τὰ σίδερά τους
Εἰς ἐσένανε πατέρα, εἰς τὴ σημαία, εἰς τὸ βσιλειά.

Ἐπειτα εἰς τοῦς συντροφούς του, ἐμπροσά ἐμὲ ὀδηγῶντας,
Λέγει—ὁ συνωνόματός μου ἐγγονάς μου εἰν' αὐτός.
Καὶ ἡρωικὰ ἐκεῖνοι εἰς ἐμένα προχωρῶντας
Μ' ἐχαιρέτισαν, καὶ εἶδα ποῦ μᾶς βλόγγε ὁ θεός.

Δὲν ἐπέθανε γονεοί, πάντ' ἀόρατος θεὸς νὰ μαι
Εἰς τὴ θλίψιν, εἰς τὴ χαρὰ σας, ὡς νὰ βρῆτε τὴ ζωή.
Μὴ θρηνητε, εἶμαι κρουμένος ἀπ' τὸν κόσμο καὶ κοιμᾶμαι,
Τί τὸ θέλτε τὸ κουφάρι ἀφοῦ ζῆ ἢ θεῖα ψυχὴ;

Ταῦτα λέγωντας ἀγγέλου ἀγροικῆ ποῦ τὸν καλοῦνε,
Ροδοκοκκινίζει ὁ ἥλιος, τὰ πουλιὰ γλυκολαλοῦν,
Εἰς τὸ ὄνειρο οἱ γονεοί τὸ παιδάκι τους φιλοῦνε,
Τὸ φτεροῦγισμά του ἀκοῦνε, ἀναδεύονται, ζυπνοῦν.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΚΑΨΟΚΕΦΑΛΟΣ.

Ἐλάβομεν ἐσχάτως Μελέτην, περὶ τῆς μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας 1454—1638 ὑπὸ τὸν τίτλον «Κύριλλος Λούκαρις» συγγραφεύσαν ὑπὸ Μ. Ι. Γεδεών μέλους τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει συλλόγου πῶν μεσαιωνολόγων καὶ ἐκδότου τῶν Μεσαιωνικῶν Αναλέκτων καὶ τῆς Ἑρωϊκῆς, ἀξιολόγου Βυζαντινῆς ἐπιθεωρήσεως τῶν νεωτέρων τῆς ἐκκλησίας, πῶν γραμμάτων καὶ τῶν ἐπιστημῶν. Περὶ δὲ τούτων τῶν πονημάτων, τοῦ Κ. Γεδεῶνος, ὡς καὶ περὶ Συλλόγου τῶν μεσαιωνολόγων ἐν Κωνσταντινουπόλει θέλομεν διαπραγματευθῆ ἐν ἐκτάσει ἐν τῇ Κορινθίᾳ.

Π. ΧΙΣΤΗΣ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΛΙΒΡΟΘΕΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Η ΚΟΡΙΝΝΑ ανταλλάσσεται με πᾶν περιοδικὸν καὶ πᾶσαν ἡμερίδα, προσέτι δὲ ἀγγέλλει πᾶν βιβλίον, οὗτινος ἀντίτυπον ἤθελε σταλῆ πρὸς τὴν Διεύθυνσιν.

ΟΙ προμηθεύοντες ἐκτὸς συνδρομητῆς, συμπληρώνοντας τὴν συνδρομὴν των, λαμβάνουσι τὸ φύλλον ἐπὶ ἓν ἔτος δωρεάν.

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ἄρχονται τὴν 1.ην Μαρτίου καὶ εἶναι ὑποχρεωτικῶς ἐτήσιαι.

ΠΑΣΑ ἀφορῶσα τὸ περιοδικὸν ἐπιστολὴ, μὴ ἀπηλλαγμένη ταχυδρομικῶν τελῶν, εἶναι ἀπαράδεκτος

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ περιέχουσαι χρήματα πρέπει ν' ἀποστέλλωνται ἐπὶ συστάσει καὶ νὰ ἐπιγράφωνται οὕτω· «Πρὸς τὸν ἐκδότην τοῦ περιοδικοῦ ΚΟΡΙΝΝΑ».

ΟΙ ἀλλασσοντες διακονήν συνδρομητῆς ἀρεῖλουσι νὰ εἰδοποιῶσιν ἐγγράφως τὴν διεύθυνσιν, ἵνα γνωρίζῃ τοῦ πρέπει νὰ πέμπῃ τὰ φυλλάδια· ἄλλως ἡ διεύθυνσις θεωρεῖται ἀνεύθυνος.

ΕΝ τῷ ἐξωφύλλῳ κατ' ἐξοχίαν παντὸς εἶδους εἰδοποιήσεις. Ἰδιαιτεραὶ συμφωνίαι ἐν τῷ τυπογραφεῖῳ ἢ ΕΥΤΑΝΗΣΟΣ.

ΤΙΜΗ ΕΤΗΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Προπληρωτέας

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩΙ..... δραχ. 6 | ΕΝ ΤΑΙΣ ΒΗΡΑΧΙΑΙΣ...δραχ. 8 | ΕΝ ΤΩ ΒΕΩΤΕΡΙΚΩ...φράγκ. 8

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩΙ παρὰ τῷ ἐκδότη κ. Χρήστῳ Σ. Χιώτῃ καὶ ἐν τῷ γραφείῳ τῆς ΚΟΡΙΝΝΗΣ, κειμένῳ ἐν τῷ τυπογραφεῖῳ ἢ ΕΥΤΑΝΗΣΟΣ, παρὰ τῇ ὁδῷ Ὀδηγητρίας.

Η ΚΥΡΙΑ Ἀδριαντίνη Σοτοβίκη, μοδίστα, εἰδοποιεῖ τὰς φιλοκάλους κυρίας τῆς ἡμετέρας πόλεως, ὅτι ἐν τῷ καταστήματι αὐτῆς, κειμένῳ παρὰ τὴν ὁδὸν Ὀδηγητρίας, εὐρισκονται παντοειδῆ τοῦ τελευταίου συρμοῦ σχέδια ΠΙΛΩΝ, ἔτι δὲ ἌΝΘΗ, ΠΤΕΡΑ καὶ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ παντὸς χρώματος. Ταῦτα πάντα ἐκόμισε κατ' αὐτὰς ἐξ Εὐρώπης. Προσέτι εἰδοποιεῖ αὐτὰς ὅτι πωλοῦνται ἐπὶ μετριωτάτῃ τιμῇ ΠΙΛΟΙ ἔτοιμοι διὰ κυρίας καὶ παιδιά.

Ο ΚΥΡΙΟΣ Σπυρίδων Νικολόζης ἐκόμισεν ἐσχάτως ἐξ Εὐρώπης ἐν τῷ καταστήματι αὐτοῦ κειμένῳ ἐν τῇ Π λ α τ σ ι φ τ ο ὕ Π ο ι η τ ο ὕ Π Ι Λ Ο Υ Σ τοῦ τελευταίου συρμοῦ. Αἱ τιμαὶ αὐτῶν εἰσὶ μετριώταται.

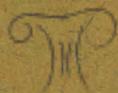
Ο ΚΥΡΙΟΣ Παῦλος Εὐαγγελιστῆς Λούττας ἐπρομηθεύθη νέα μίγματα πρὸς ἐμφραξίν των ὁδόντων. Ἐγγυᾶται δὲ τὴν διατήρησιν αὐτῆς ἐπὶ 5 ἔτη. Τιμὴ ἐκάστης ἐμφράξεως φράγμα 5. Προσέτι ἐκόμισε καὶ διάφορα νέα φάρμακα πρὸς θαρισμὸν καὶ ἐνδυνάμωσιν τῶν ὁδόντων.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

AL. 53. 71. 05. 0001

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ